

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Липень
Серпень

7

July
1958

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XV. ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ Ч. 7

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Педагуґе Колегія — Лідія Бурчачинська,
Кекілія Гардецька, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуник, Марія Юркевич.

Листування й передплату вислати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата у Злучених Держав
вах Америки \$3.00

Післяплата \$3.50

Річна передплата в Канаді \$3.25

Річна передплата в Англії 1¼ ф. ст.

Річна передплата в Австралії 1½ ф. ст.

Річна передплата у Франції . 900 фр.

Поодиноке число 35 центів

OUR LIFE

VOL. XV JULY-AUGUST No. 7

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$3.00 per year, half year
\$1.75. Subscription in Canada \$3.25
per year, half year \$1.75. Subscription
in England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 1½
pound sterling per year. Subscription
in France 900 francs, per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single copy 35c

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „НАШОГО
ЖИТТЯ“

УВАГА: Передплатниці з Клівлен-
ду або околиці! УВАГА!

Адміністрація „Нашого Життя“
отримала посилку грошеву в ко-
верті з дати 4. червня ц. р., без
записки в середині і без адреси
надавчиці; просимо ласкаво ша-
новну передплатницю додатково
написати нам, щоб ми могли впла-
ту втягнути на дотичну картотеку.
Згори дякуємо. — Адміністрація.

ОКРУЖНІ ЗІЗДИ СУА

У жовтні ц. р. відбудуться Окр.
Зізди СУА, присвячені підготові
до XII Конвенції. Окружні Ради
уплянували вже реченць і зміст
нарад і вибрали потрібні комісії.
Дня 5. жовтня — Окружний Зізд
у Філадельфії.

Дня 19. жовтня — Окружні Зіз-
ди в Нью Йорку, Дітроїті, Сираку-
зі й Клівленді.

Зміст:

Л. Українка: Ох, як тяжко
Тиха героїня
За пристойну форму
О. Залізник: Зеленими плямами
Успіхи жінок
У Палаті Лордів
О. Лотоцька: З діворою в Німеччині
М. Остромира: Професорка Стеця
Успіхи юначок
ОКА: Пустиня мене, мамо, до табору
Л. Вітошинська: Перший день
конгресу
Л. Буря: Синя квітка
Спільний пікнік
Студійні Дні М.М.М.
Із життя наших Централь
Апетит у дітей
Віра Ке: Примхи моди
Вшивана блузка
Вісті з Централі
При громадській роботі
Г. Совачева: Кризь пориви життя

На обгорці:

Дівчина з-під Львова

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

КАНАДА:

Mrs. Olga Lukomska
14386 Park Dr.
Edmonton, Alta.
Canada

Mrs. Lewka Romanyk
1252 Broadview
Toronto, Ont.
Canada

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Vira Smereka
36, Temple St.
Heaton, Bradford Yorks.
Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

ВІСТІ ФЕДЕРАЦІЇ

Недавно тому канцелярія СФУ-
ЖО розіслала членам-організаціям
обіжник ч. 1, 1958, присвячений
Студійним Дням і Конгресові
СФУЖО. Прохаємо розглянути йо-
го докладно і включитись у підго-
тову до цього зізду, що відбу-
деться у травні 1959 р.

Будете небавом міняти мешкання?
Хочете забезпечитися, щоб скоро
дістати „Наше Життя“ на нову ад-
ресу? Найпізніше чотири тижні
передтим, заки будете перепрова-
джуватися, — будь ласка напишіть
до нас, подаючи дату Вашого пе-
репровадження, да в ню й нову
адресу, та 10 ц. на друк нової ад-
реси. Пишіть до: Адміністрації
„Нашого Життя“, 909 Н. Френк-
лин Стр., Філадельфія 23, Па.

Відмічування при адресах про-
довження передплат на „Наше
Життя“ друкарня не переводить
кожного разу, лише згодом вміру
часу. Просимо проте не тривожити-
тись, якщо вплата не відмічена за-
раз у найближчому числі.

**

Всім Вп. Паням, які крім перед-
плати зложили пожертву на ПРЕ-
СОВИЙ ФОНД, складаємо цією
дорогою сердечну подяку. Виказ
пожертв на сторінці „Вістей з
Централі“.

Подаруйте „ДУХ ПОЛУМ'Я“ Лесі
Українки до найближчої амери-
канської бібліотеки. Ця книжка
освідомить світ про нашу куль-
туру.

ЗИМОВІ ВІРШИКИ й КАЗКИ
..знайдете у книжціЛисточки
й платочки

Упорядкувала М. Юркевич
Ціна 40 центів
Замовляти в Централі СУА

Ох, як то тяжко . . .

Ох, як то тяжко тим шляхом ходити,
Широким, битим, курявою вкритим,
Де люди всі отарою здаються,
Де не ростуть ні квіти, ні терни!
Здалека вабить, мріє, те верхівля,
Що так палає золотим пожаром!

Непереможно прагну я поставить
Там високо ясну короговку,
Де й сам орел гніздо не сміє звить!

Як порива мене палке бажання
Піти туди пісками, чагарями,
Послухати гірської пуші гомін,
Заглянути в таємную безодню,
З потоками прудкими сперечатись,
Поміж льоди дістатись самоцвітні,
Збудити в горах піснею луну!

Проводарем хай служить короговка,
Нехай тримає на слизькій дорозі,
Аж поки на верхівлі не замає,
Змагаючись проти гірського вітру.

Коли ж мене на півдороги стріне
Важка лавина і впаде, мов доля,
На голову мою, тоді впаду я
На сніг нагірний, мов на білу постіль.
Хай по мені не плачуть смутні дзвони,
Хай заспіває вільний, дзвінкий вітер,
Закрутиться метелиця весела,
І зарояться сніжні зорі колом,
Та поцілунками холодними закриють
Мені палкі та необачні очі . . .

16. серпня 1900.

Тиха Героїня

У СОРОКЛІТТЯ СМЕРТИ СОФІЇ ГАЛЕЧКО

Спокійна, але завзята. Відважна й витривала. Мужня, але доброзичлива. Це основні риси вдачі та характеру Софії Галечко. Судьба не була для неї ласкава. Ще в дитинстві проблеми різної національності її батьків мусіли заважити на її дуже вразливій вдачі. Закінчивши однією з перших польську, дівочу гімназію ім. Словацького у Львові, переїхала на студії германістики аж до Грацу. Тут щойно, у гурті українських студентів стала українською патріоткою. Мову вивчала ще у Львові, як надобовязковий предмет, але від батька залишилось у неї окреме замилювання до неї та до української літератури.

Зустріч із zorganizованим українським студентством у Грацу спонукала її записатись у члени т-ва „Січ“, якого згодом була навіть головою. Ідеологія українського студентського життя напередодні I. світової війни була вже виразно національна. Це були часи затяжної боротьби за український університет у Львові, атентату на на-

місника Потоцького, вбивства Адама Коцка і сецесії української молоді з Львівського університету. Це все було підложжям національно-політичних змагань української молоді під австрійською займанщиною. У рядах тієї молоді, що студіювала поза кордонами Галичини, виростили майбутні політичні й громадські діячі.

Таке середовище мусіло мати своєрідний вплив на роздвоєну душу молодої дівчини. Підсилило ще цю еволюцію глибоке кохання до одного з многонадійних студентів, що вийшов із патріотичної, громадськи дуже активної української родини. (Мати — співробітниця Наталі Кобринської, батько — посол до союму.) Здавалось, що Софії усміхнулась доля. Та знов жорстокий удар: на другому році їх сердечної приязни вмирає її суджений. Софія шаліє з розпуки. Але самодисципліна каже їй кінчати розпочаті студії.

Вибухає I. світова війна. Організуються Українські Січові

Стрільці. Вона зголошується в їхні ряди, щоб жертвувати собою для України. По довгих митарствах і відмовах, вона врешті добивається дозволу увійти в їхні ряди. Ділить із повним спокоєм усі воєнні труди, бої та побіди, як карний вояк-рядовик. Ніщо не відстрашує ані не знеохочує її на вибраному шляху. Ні посмішки побратимів, ні строгість команди, ні завеликі воєнні вимоги для її тендітної фізичної будови. Витримує все і здобуває повагу і пошану довкілля. Осягає ступінь хорунжого та воєнні відзначення.

Та це не заспокоює її тяги до самопожертви. Коли відряджують її сотню на відпочинок, а їй особисто грозить звільнення з активної служби, знаходить вічний спокій у хвилях Бистриці, у серпні 1918 р.

Відійшла, як тиха героїня, повна посвяти для свого народу. І згадують її у сороклітті, як приклад крицевої постави, незломної волі і трагічного життєвого шляху.

За пристойну форму

Торік у тому самому часі виринула на сторінках Нашого Життя тема, що знайшла живий відгук серед читачок. „Чому стільки образ“ називалась стаття, що торкалась надміру непорозумінь, конфліктів і ворожнечі у нашому суспільстві. На цю редакційну статтю відповіла С. Онуфрик у ч. 10, 1957. Вона слушно підкреслила, що не треба поборювати почуття образи, що так легко проявляється в наших людей, а форму критики, яка в нас практикується. На її думку в нас дуже часто плутають або й утотожують поняття критики з обидою. „Перегляньмо пресу за останні роки“, пише вона, „пригадаймо собі різні збори, засідання, наради... Там знайдемо не ширшу критику, а ширшу обиду всіх, хто тільки на цаль вищий від пересічної людини“.

І ось ці слова пані Онуфрик пригадуються нам тепер. Знов наша преса дала зразки ширшої „критики“, що межує, а навіть перевершує обиду. Явище зрештою в нас уже буденне й ми не реагували б на те, коли б вона не заторкувала жінок. І то жінок, що вже зробили собі імя в нашій літературі.

В часописі „Український Прометей“ є „Трибуна Мартина Задеки“, в якій автор відгукується до актуальних явищ. Трибуна дуже потрібна. Легким пером завдає він нераз більш дошкульного удару ворогові, ніж полемічною статтею. Тому ця трибуна почитна й до її слів радо прислухається читач.

І що ж врешті сталося на тій трибуні? Відповідаючи Київській Літературній Газеті змальовує в гротесковий спосіб професії українських письменників у вільному світі. Дотепно зхарактеризував Уласа Самчука, Івана Багряного, Тодося Осьмачку. Аж при Ганні Черинь вирвалось йому таке несмачне порівняння, що образило молоду поетесу, а з нею і жіноцтво, що цинить її і шанує себе.

Ганна Черинь не втерпіла і стала відповідати. Зайшла не з того боку, повчаючи Мартина Задеку про те, як гуморист повинен, а як не позинен писати. Мартин Задека теж відгукнувся. Розгорілась непотрібна полеміка, що довго обходила суть справи. Аж врешті в

останній відповіді Ганна Черинь заговорила прямо, застерігаючись проти „беззмістовних пасквілів“ та „недостойних жартів“ у звязку з її особою.

Знов другий випадок подібного порядку. В часописі „Америка“ якийсь Гр.-енко написав „Думки, що вийшли з Хрещатого Яру“. Це назва безпретенсійна й заохочує прочитати написане, бо до кожної книжки читач має право висказатись. Що ж Гр.-енко знайшов у тому „Ярі“?

Літературної сторінки твору він не торкається. Це йому вільно, бо ж його „Думки“ — це не рецензія. Він хоче розглянути „Хрещатий Яр“ із світоглядного боку, а радше розглядає світогляд його головної дієвої особи Маряни. І як він це робить? Вириваючи цитати з однієї тільки частини книжки, він представляє її, як „безпартійну большевичку“, що „засліплена світлом комуністичних ідей“ змагає до „великої держави на Сході, де Україна була б тільки маленькою губернією з великим ламятником Пушкінові по середині“.

Та це не єдине його обвинувачення. Знов вирваними цитатами й окремим насвітленням Маряна виявляє неприязнь, а то й ворожість до „жидівського Києва“, до його жидівської інтелігенції.

Річ відома, що при доброму бажанні та при деякій зручності можна цитатами з твору багато чого доказати. Не перечимо, що початковий етап Маряни — це хитання. Але Маряна переходить велику еволюцію, яка не йде втертим шляхом, а промощує собі дорогу крізь хащі сумнівів і невдач. Те саме щодо антисемітизму Маряни. Нехіть, яку занотував Гр.-енко на початку твору, зовсім переборена приязню і співчуттям Маряни до Рози, трагічної жертви гітлерівського нищення.

Як оцінити таку форму „критики“? Це не „ляпсус“, який трапився Мартинову Задеці з парубоцького розмаху. Це вже надумане й плянове цькування, яке звертає на себе увагу не тільки власного громадянства, але й посторонніх чинників. У випадку антисемітизму автор навіть виразно за-

прошує до того жидівських журналістів, що повинні виявити свою „увагу“ до постави Маряни.

Ми теж не у всьому погоджуємось із обома письменниками. Ганна Черинь непотрібно розгорнула цілий арсенал обвинувачень проти Мартина Задеки, збагачуючи нашу й так сварливу пресу ще однією полемікою. А Маряна Докії Гуменної могла ще з десяти літ почекати, доки вийшла зі своєю „правдою“ на світло денне. Всі ці зудари й непорозуміння західних і східних українців ще занадто болючі, щоб їх можна спокійно насвітлювати.

Але жарти, критика й обвинувачення у пресі повинні бути держані в межах пристойності. В урядкованому суспільстві все має свою форму вислову. А першою передумовою кожного виступу є відвага признатись до нього і підтвердити це своїм справжнім імям. Мартин Задека це виконав, бо його псевдонім править йому за імя, хоч і не дуже свідчить у його користь. Але Гр.-енко стріляє з-за плота. Кидає важкі закиди, обвинувачує в фальшивому насвітленні дійсності, у ненависті до жидів, але все з вигідного сховку свого криптоніму. Чи діє тут якийсь привило гри?

Бо вимогою сатири чи критики — це їх конструктивність. Як сатира, так і критика мають дружньо підтягати, будувати, формувати. Така їх функція у суспільстві, а тим самим і в мистецтві. Вони дають можливість переоцінити свої дії, скоординувати сили та підняти на вищий рівень. Так окреслює її С. Онуфрик у своїй статті і закликає жіноцтво мобілізувати громадську опінію за неї.

І тому й підносимо свій голос. В обороні української письменниці вимагаємо пристойних жартів, чесного підходу, точного обосновання всіх закидів. Бо тільки в такій атмосфері може творити український мистець і може рости українська культура.

Не забувайте відновити

**передплату для наших читачок —
залишенців в Європі!**

Зеленими пляями

(Памяті Стефанії Пашкевич)

Спізнена вістка про смерть Стефанії Пашкевич, яка по довголітньому засланні повернулася до Львова і померла там у 1952 році, вразила всіх тих, що знали ту ідейну українку, визначну громадянку, довголітнього педагога й наукового працівника — людину хрустального характеру і великого серця.

А памятає її напевне багато наших читачок. Бо ж впродовж довгих років учила вона молодь школи ім. Т. Шевченка і вчительської семінарії Рідної Школи у Львові, в яких то школах працювала й К. Малицька і з яких вийшло чимало свідомих наших громадян.

Пригадуються давні роки безжурних студентських часів. Викладава заля Львівського університету, ще в старому будинку при вул. Миколая, рік 1908 чи може 1909. Між студентами, що чекають на виклад проф. Михайла Грушевського, завважую нову постать, струнку, румяну бльондинку. Нас, українських студенток, дуже мало, кожна нова поява звертає на себе увагу. Тож треба обов'язково відразу познайомитись. Це Стефа Пашкевич, студентка першого семестру, переїхала до Львова враз із родиною по смерті батька, що був директором гімназії у Самборі. Згодом знайомимось ближче, вона заходить до мене, а я до неї. При вул. Виспянського 11 було це привітне мешкання галицької інтелігентської родини, якому надавала затишного спокою ввічлива й гостинна господиня, мати Стефи, розумна й освічена старша жінка, що залюбки і вміло провадила живі розмови, якими гостеві й собі уприємнювала час, вгощаючи рівночасно чаєм і добрим варенням своєї роботи. Та найчастіше стрічались ми зі Стефою на викладах. Географію України викладав професор Степан Рудницький, а це був улюблений предмет Стефи, яким цікавилась із ранньої молодости. У ньому й споріднених — геології й петрографії — придбала вона докладного знання. Її наукові праці з ділянки морфології Карпат і інших земель України мають тривку наукову вартість.

На виклади українських професорів Грушевського, Колесси, Студинського, Рудницького ходили наші студенти радо, бо ж була там не лиш українська викладава мова, а й зміст лекцій і ціла атмосфера були просякнуті любов'ю до свого, рідного і щирим відношенням професорів до студентів. Особливо радо відвідували всі виклади доц. Рудницького, що відбувались у новому будинку Математично-Фізичного Інституту при вул. Длугоша, а на його краєзнавчі й геологічні прогульки в Карпати просто всі чекали й тишились. Пильною студенткою і постійною учасницею тих прогульок була Стефа Пашкевич. І хоч вона була далеко частіше на дослідних екскурсіях проф. Рудницького, проте й мені доводилось на них бувати і тому залишилися в пам'яті наші спільні прогульки з бойківської та гуцульської верховини.

Особливо добре пригадую собі наші мандрівки по верхах Скільщини. У Корчині, звідки підходили ми на Парашку, був священником мій брат Богдан, а в Волосянці, звідки був найкращий доступ на Тростян, мій швагер о. М. Ревакович. Тож я була рада, що могла для групи студентів проф. Рудницького забезпечити там нічліг і харч, бо українські священники все радо приймали і гостили студентів. На Гуцульщині підходили ми раз на стрімкий Хом'як, звідки добре було видно верхи сусідніх гірських пасем, а іншим разом ми три дні мандрували у слоту по Чорногорі, доки краща погода дозволила видряпатись на сам верх найвищої гори — Говерлі. Мені, що походила з верховини і зростала в Карпатах, було дуже приємно, що Стефа — міщух із роду, не відставала в дорозі, але вела перед і щиро захоплювалась гірськими краєвидами. Дивилась на них, не як ми, любителі природи, а як науковий дослідник. Аж сміялася з радости, коли оглядала з верхів стрімкі узбіччя, глибокі яри, і зори, камяні ребра облазів — наслідки довголітнього вітріння-ерозії. Заки ще появилася усмішка на її лиці, сміялись уже її сині очі.

Ясною згадкою до теперішніх днів залишилась наша спільна, вже не студентська мандрівка на гори Близниці на Закарпатті, на яку „втягнула“ мене Стефа, що перебувала на вакаційному відпочинку в Татарові, під закарпатською границею. Підхід через буйний буковий і смерековий ліс, зелена понина з масою пахучих квітів, вид із вершка Близниці на сходяче сонце і буруни білих хмар, що клубились нам під ногами, а потім дорога в долину до джерел води-буркату — це згадка про спільну мандрівку Стефи, її брата й мене з моїм чоловіком, що жили тоді в Ясіню, на галицько-угорській границі.

Тому що її захоплення гірською природою було насправду шире й глибоке, все чомусь згадувала я її, коли проживаючи довгі роки у Відні, мандрувала часом по близькому мальовничому Вінервальді чи по верхах могутніх Альп. Вона навіть приїхала раз до мене, до Відня, щоб спільно оглянути його околиці. Приїхала несподівано і на жаль, не застала мене, бо я виїхала була до Скандинавії. Там, оглядаючи у Фінляндії знане Пункахаріо, жаліла, чому то й Стефі не пощастило оглянути це диво природи, коли леднякова доба спеціально її цікавила й вона за наших спільних мандрівок розказувала мені про те Пункахаріо.

Згадую ці безжурні часи студентських мандрівок, коли ми найчастіше стрічались з нею, бо такі зустрічі найчіткіше залишаються в пам'яті. Та Стефа Пашкевич не лицю студіям присвячувала час. Відразу зі вступом на університет зголосилася до праці в Студентському Союзі, його Просвітньому Кружку, що займався висилкою доповідачів до сільських читалень; працювала в „Просвіті“ на освітніх курсах для дорослих, була деякий час бібліотекаркою, а потім організаційною референткою Жіночої Громади, була одною з основниць Секції Студенток при Студентському Союзі. В часі бурхливого студентського віча 1. липня 1910 р., коли то згинув від ворожої кулі Адам Коцко, належала до тих 7-ми укра-

Успіхи жінок

Внаслідок рецесії в ЗДА щораз більше прислухаються до голосів економістів. Недавно тому заговорила на цю тему **Сільвія Портер**, коломністка журн. Нью Йорк Пост. Вже цілими роками вона провідить рубрику „Ваш доляр“, яку дуже уважно студіюють усі фінансисти Вол Стріту. Успіх Сільвії Портер у тому, що вона вміє всі складні поняття фінансового світу представити дуже зрозуміло.

Сільвія народилась у родині лікаря. Коли депресія 30-тих років змела майно родини, Сільвія, що була тоді студенткою, покинула мовні студії й перейшла на економіку. Хотілось їй пізнати цей складний механізм, що для широкого загалу такий незрозумілий. Закінчивши блискуче свої студії, пішла працювати. Приглянувшись до грошової господарки Вол Стріту, вона стала писати на економічні теми. Цікавий факт, що Нью Йорк Пост, приймаючи її талан-

тиських студенток, що були інтерновані в будинку університету. Спільно з нею та Мариною Лучаківською ломали ми на Погулянці тернину на вінок, щоб зложити на свіжу могилу А. Коцка (Стефа знала, де росте тернина, бо сходила всі околиці Львова). Пізніше вона була співосновницею туристичного г-ва „Плай“, що під кожну неділю влаштовував краєзнавчі прогульки в околиці Львова.

Перша світова війна застала її у Львові. Належала вона до тих дівчат, що задумали були з крісом у руці стати в ряді тих, що йшли воювати за визволення України. Однак лиш двом сміливим дівчатам зі Львова вдалося тоді дістатись у ряди УСС, решта мусіла залишитись. Зате вповні використала Ст. Пашкевич вміння догляду ранених придбане на санітарних курсах, улаштованих жіночим комітетом. Довший час працювала безкорисно поряд із П. Гладилевич, Ст. Рибчак, С. Коблянською, Ст. Янкевич і іншими в шпиталі Червоного Хреста, улаштованим українським жіноцтвом у Домі Духовної Семінарії та відзначалась прикметною її вдачі обовязковістю і солідністю. (Докінчення буде)
Олена Залізник

виті дописи, вимагав, щоб вона закрила своє хресне ім'я скромною буквою С., на те, щоб ніхто в авторі цих дописів не добачував жінки. Мовляв не буде довіря до їх змісту. Щойно по кількох роках, коли рубрика „Ваш доляр“ оправдала себе, дозволили їй підписуватись повним іменем і прізвищем.

А тепер фінансові круги Америки признають Сільвії Портер її становище. Це „господиня фінансового світу“, що прочищує невіразні тенденції, орудує статистикою, аналізує явища ясно і зрозуміло. Без її тверезого осуду вже не міг би обійтись американський світ.

Український Інститут Америки виповнив прогалину, що існує в нашій дитячій і молодечій музичній літературі, видаючи збірник „Українські молоді пісні“. Текст пісень уложила письменниця **Іванна Савицька**, музику до них скомпонував Микола Фоменко. Текст поданий двомовно, отже переклад його на англійську мову зладила вміло **Люба Терпак**.

Іванна Савицька вже довгі літа працює в українській дитячій літературі. В її мистецькому доріжку є вже кілька збірок. На еміграції видала гарно ілюстровані книжки „Серце“, „Наша хатка“ та песу „Гість із неба“. За її ініціативою „Молоде Життя“ у Філадельфії поставило песу „Спляча королівна“, що мала великий успіх у нашої дівчачі. Не диво отже, що її вирішено, запрошуючи до співпраці у згаданому збірнику.

Дуже вдало підбрала письменниця тексти пісень. Поруч обох національних гимнів, є тут кілька патріотичних пісень, дві маршеві: одна релігійна і декілька, звязаних із порою року.

У травні ц. р. відбувся в Укр. Інституті Америки музично-вокальний вечір, який запрезентував добірній публиці пісні згаданого збірника.

**Збірник для дітей
„ВЕСЕЛИЙ СТРУМОК“**

Ціна 50 ц.

Замовляти в Централі СУА

У ПАЛАТІ ЛОРДІВ

У літі 1958 настала подія, що для жіночого руху вже не має великого значення. Але її відмітили всі ілюстровані журнали, як певного роду сенсацію. До англійської Палати Лордів увійшли вперше жінки.

Ця постанова взязана з реформою, яку перейшла ця палата. Уряд хотів її змодернізувати й перевів закон, яким членство в Палаті Лордів вже не переходить із батька на сина, як було давніше. Тепер уряд іменує членів палати на час їх життя. А рівночасно з тим впровадив і членство жінок у цю законодатну установу.

Не можна сказати, щоб це перейшло легко. Лорди завзято боронились проти одної й другої постанови. Та в Палаті Послів цей закон перейшов великою більшістю. І хоч англійській вдачі притаманна консервативність, проте вона оперта на холодному розсудку. Чому противитись засаді, яка вже зсуду перейшла в життя? Спадковість має змісл і значення в династичному аспекті. Англійська людність дорожить своїм королівством та любить свою королівську родину. Але трудно протягати це почування на родини перів та їхніх нащадків. Може й воно краще впровадити між членів Палати Лордів трохи свіжої крові?

А тепер увійдуть у цю установу і „леді“. Палата Лордів змінить не тільки свою назву, але й своє обличчя. На лавках залі засідань, що її стіни памятають ще промови Вілліама Піта, появлятимуться вже тепер квітчасті вбрання, модні капелюшки і запах фіялок. У бібліотеці Палати, що містить може найбільш добірний огляд політичної літератури, лунатиме жіночий сміх. І в розмови членів Палати, отих „родових“ правителів Англії, увійде трохи більше тепла.

Здається — це кожен розуміє. Зрозуміють напевне також ті лорди, що бурчали свій спротив. Бо вкінці й англійська імперія мусить мобілізувати всі свої сили. В її інтересі королева-мати відбуває далекі подорожі, щоб приєднати увагу доміній, а княжна Маргарита розсипає свої усмішки в Трінідаді. Кожна одиниця може причинитись до скріплення імперії!

Із дітворою в Німеччині

Зайнята різними своїми обов'язками в Німеччині, я не могла подумати скоро про зустріч із дітворою. Аж ось одного дня повідомляє мене голова ОУЖ п-ні Павловська, що в навчальній станиці Мюнхену відбудеться свято. Влаштувуть його в будинку Ген. Вікаріяту заходами делегатури ОУЖ.

Дитячий щебет зустрів нас уже при вході. Діти святочно вдягнені, багато з них у вишивках. При вході вітає нас голова делегатури ОУЖ п-ні Іванна Гинилевич. Заля заставлена накритими столами. Хвилину триває, заки всі вмістяться біля них, але вчительки пп. Цвик і Яримович дають усьому лад. Потім о. пралат Голинський благословить перекуску і діти сягають за скромною їжею.

Так, вона скромна сьогодні! Бо хоч 33 Відділ із Клівленду подбав про „писанку“, проте діти відмовились від неї. Всі заявили вчителькам, щоб віддати гроші на будову церкви у Мюнхені. Бо вони чули й чують, яких зусиль докладають їхні батьки, щоб ця церквця стала дійсністю.

Управа делегатури взяла їх бажання до уваги. Правда, не хотілось позбавляти дітей цієї святочної зустрічі, що дає їм стільки радості. Тому хоч зложено від їх імени пожертву 102 н. м. на будову церкви, проте членки управи зладили невеличку перекуску, а о. пралат доповнив її чеколядкою для кожної дитини та промовив до них кілька сердечних і теплих слів.

Хотілось і мені переказати їм від 33 Відділу США, як дуже цінимо й розуміємо їх поставу. Але чи зуміла я передати це, коли стільки пар оченят дивилось на мене? Та може це й неважне. А найважніше те, що вони дорожать своєю школою і добре чуються у своєму гурті. А це дає запоруку, що зостануться при своїй громаді.

А вже тиждень пізніше їхали ми поспішним поїздом до інших дітей. Українська громада в Інгольштадті влаштувала свячене. А тут знов навчальна станиця, що стоїть під патронатом 28 Відділу США в Нью-арку.

Свячене зібрало великий гурт людей, а в цьому половина дітвори й молоді. Вітає нас голова делегатури п-ні Іраїда Савків і представляє садівничку п-ню Теодору Воляннюк. Не проходить багато часу й діти проявляють себе співом, грою і казками. Вони зовсім не злякані публікою, говорять відважно й певні себе. Видно — добре знають усе, чого їх навчили.

А потім відвідуємо приміщення садка, що міститься у підвалі. Скромна домівка гарно причепурена. В оцих чотирьох стінах проходить та дбайлива праця, що різьбить дитячу душу. Аж дивно, як може тут зміститись тих 20-теро дітей, що так жваво рухались на залі. Та під дбайливим проводом садівнички й опікою делегатури все це вдається. Радіємо, що зможемо розказати п-н Блянці Бачинській у Мюнхені про гарний стан цього садку. Це ж її „дитина“!

Але доля судила мені пізнати ще інших дітей. Мюнхен-Людвігсфельд влаштував День Матері. А патроном цієї навчальної станиці є наш 64 Відділ у Нью Йорку. Знов дитячий гамір і метушня, які втихають на вид „замісцевих“ гостей. Вітають нас голова делегатури п-ні Стефанія Мороз і вчителі п. К. Тріска, Керестіль і п-ні Курилло.

День Матері стягнув усю гро-

маду з Людвігсфельду, в більшості це батьки дітей. Вкоротці розгортається програма зі співів, деклямацій і вправ. Дітвора рухається жваво й самопевно. Видно, що привикли до матеріалу і ніщо їм труднощів не справляє. Мова їх чиста й без акценту.

Учителі показують мені бібліотеку. Її уфундував Батьківський Комітет при Рідній Школі, Дітройт-схід. Діти радо читають.

Жаль прощатись із розбавленою дитячою громадою. Але вони добре чуються у своєму гурті, бо живуть усі близько себе. То ж сти скаємо руку жертвенній п-ні Мороз і покидаємо гостинне місце.

Ще один День Матері чекає мене! У Мозаху, недалеко Мюнхену живе невелика їх громада. То ж радо користуємо з запрошення голови п-ні Ольги Пеленської. Членки делегатури гарно прикрасили скромне приміщення ІМКА і тут незабаром, у найбільшій кімнаті починається попис. Учителька п-ні Орісія Гарасовська руководить виступами. Майже всі дівчатка в народніх строях. Довідаюсь, що матері пошили й вишили їх за вказівками делегатури.

Взагалі делегатура в Мозаху дуже горда на свою школу. Очі матерей сяїли, слухаючи дитячого співу. Вони ж і напекли смачних бубликів і коржиків, щоб пого-

День Матері в навчальній станиці в Мозаху. Дітвора докінчує перед школою свою перекуску. Станицею опікується 22 Відділ США в Шикаго.

Професорка Стеця

Хто з нас не пам'ятає Стефанії Пашкевич? Згадують її перші пластунки, як ту, що належала до пласт. гуртка Івана Чмоли та була у вишкільному гуртку УСС. А молодші пластунки пам'ятають її вишкіл картографії і краєзнавства, які вона провадила в таборі на Соколі. А я хочу згадати про неї, як учительку географії в учительській семінарії УПТ у Львові. Щоб передати наші, учениць, почування до неї та представити її такою, якою вона була в роки найкращих своїх зусиль, передам уривок із моєї повісти, „У вирій“, що появилася у 1938 р. Це ж не хто другий, а таки вона, ота наша професорка Стеця, якою ми, семінаристкы так дуже гордились.

Марія Остромира

Оксана увійшла в клясу. Нові незнані їй товаришки. Лиш кілька знаних облич — це інституткы. Поміж ними Маруся.

— Товаришки! — кликнула вона. — Нову товаришку маємо. Напевне „форцугом“ буде! (у Марусі виходить це: „фогцугом“).

— Та чому ти, Марусе, на самому вступі осмішуєш мене? — з докором звертається до Марусі схвильована Оксана.

Нараз задзвонив дзвінок. Маруся кладе палець на уста:

— Ша, Оксано! Зараз Стеця прийде! Кохана Стеця! Та чого ти так дивишся на мене, Оксано? Думаєш, це якась солодкаво-маніжна мадам? Та це ж, дівчино, скінчений професор, в найкращому значенні цього слова. Одним словом — наше „незнатищо“!

Та Оксана небагато розуміла із

стити дітей. У тісному приміщенні не було місця для всіх, але дівчора зараз же вибігла на свіже повітря: там на мураві, перед баракками розмістились вони з тарілочками в руках. І звідтіля долітав їх веселий сміх у нашу кімнату.

А ми, старші, зібрались теж при скромній перекусці та гуторили. Здавалось, що вже не такі тісні стіни бараків і холод непривітною чужини. Бо серед них росла дівчора й молодь — жива й весела, охоча і здібна. Для неї робимо все, в Відділах СУА, щоб вона розвивалась.

Олена Лотоцька

цих інформацій. В голові шуміло, почувала себе погано. Увійшла Стеця й почала писати в деннику. Маруся за той час, як Стеця писала, посилала рукою поцілунки в напрямі катедри. Стеця скінчила писати й підняла голову, а останній Марусин поцілунок так і повис у повітрі.

— Товаришку нову маємо, пані професорко! — пробує вивести себе зі смішного становища Маруся.

— Так? — питає Стеця і її бістрі, розумні очі зупиняються на Оксані. Оксана встає. — Ви сьогодні скінчили здавати — правда? Панна Чайка — здається? Ви з контрої кляси?

— До сьомої почала була ходити.

— І вам удалося вивчити матеріал і здати на перший курс? Дивно! Будьте приготовані, що те найтяжче щойно прийде. Вам бо треба буде вивчити ще й матеріал з першого курсу. Чвертьрічний матеріал! Поінформуйтеся у товаришок, що саме треба вивчити з географії. Цілу загальну географію прийдеться здавати. Ви ж зовсім непотрібно спішилися. Можна було походити ще цей рік до сьомої, а щойно на другий рік здавати до семінарії.

Оксану наче хто холодною водою облив. І чому Стеця таке їй говорить? Чи ж вона тут так багато місця займе? Вона ж радо ходила б ще цей рік до сьомої кляси. Нехай би оці шкільні роки якнайдовше тягнулись! Але Стеця не знає, що кожний не то рік, а й місяць дорогий і то дуже дорогий для Оксани. Мамі бо тепер ще тяжче прийдеться за гріш, як раніше. Та звідкіля Стеці знати це все?

Як лиш прийшла наступна година географії, Стеця знову звернулася до Оксани.

— Коли панна Чайка вивчить загальну географію? Чи за які два-три тижні можна буде питати вас?

— Я на сьогодні приготована, — відповіла тихо Оксана. В горлі щось давило й голос вийшов хрипливий, нерівний.

— Та хіба не знаєте, що говорите, або зовсім не знаєте, що саме

мали вивчити? Щоб за три дні усе вивчили, ви, що на викладах не були? Надто по-казковому це все звучить, щоб я могла повірити.

— Стеця таки справді завзялась на мене — думає Оксана. — Не Стеця, а просто інквізитор якийсь! І чому вона так вороже наставлена? Невже моя поява така несимпатична їй? Чи може в мене такий тумановатий вигляд?

І Оксана стояла ні в сих, ні в тих. Ще ніколи так ніяково не почувала себе, як тепер. Таке дурне, предурне почування! Ось відчуває що має руки і не знає, що з ними зробити. Найгірша вже морока з головою! Вона, оця голова, мусить страшенно по-дурному виглядати: не голова, а певно якийсь великий, округлий, червоний буряк! Нехай би тепер усі сили землі із загальної географії поспішили їй на поміч! Нехай би в глибині землі пересунулись верстви, щоб вона, Оксана, провалилась і навіки пропала у тектонічному рові! Або нехай би вулкан затопив її у страшних хвилях ляви!..

— Але ж бо Чайка дійсно приготована, пані професорко! — вставляється за Оксану Маруся.

— Автім! Я можу питати вас — махнула рукою Стеця (мовляв, хай страчу!) — Прошу сюди!

І пішла Оксана в напрямі стіни, де порозвішувані були географічні карти. По кількох питаннях була вже зовсім зрівноважена. А Стеця ставила питання за питанням. Згодом скінчила питати.

— А тепер ще одне питання! — сказала вона, — надпрограмово. Та зазначую, що лиха ваша відповідь не причиниться до обниження ноти з географії, яку, до речі, я вже записала вам. Надто вже гарні були ваші попередні відповіді. Автім, ніодна з ваших товаришок не змогла дати мені задовільної відповіді, ніодна не може й досі зясувати якслід оцих нещасних „фаз“ місяця. То ж скажіть нам дещо про ті „фази“! Говоріть самі — як знаєте і що знаєте.

І говорила Оксана, що знала. На картах переходила одну за одною усі „фази“.

(Докінчення на ст. 8)

Успіхи юначок

Кінець шкільного року видвигає молоді одиниці. Щороку вибиваються вони в середніх школах і каледжах, здобувають нагороди, осягають стипендії. Талановиті юначки входять у життя.

Подаємо кілька силуеток їх. З різних галузей знання й таланту, із різних місцевостей. Щоб познайомити наших читачок із тими, що на них покладаємо такі надії.

ШИКАГО

Молоду Адріану Кришталь знає українська громада. Коли Пласт виступає в похід, бачить її на чолі молодечих колон із прапором 6 Куреня ім. Марка Вовчка. Вона тут хорунжою.

А в середній школі вона з замилюванням вчиться хемії. Згодом приступає до дослідів. Аж поки її не включають до змагань середніх шкіл Шикага, як одну з кращих учениць своєї школи.

Змагання переводились у Музею Знання й Промислу у центрі міста. Всіх учасників було 243, в тому 49 дівчат. Адріані призначили кімнатку-лябораторію, де вона тиждень перед виставою мала підготувати показ. Це були досліди квасу т. зв. „джібберелік“ на рослини, що прискішує їх ріст. За 4 дні вистави 75 тисяч осіб перейшло крізь Музей, а багато з них побувало і в малій лябораторії Адрі-

Ніна Климовська

ни. Були між ними винахідники і дослідники, але найбільше зворушило Адріану, що прибув і той, що вперше цю методу примінив у ЗДА.

А за кілька днів відбулось роздавання нагород. У великій авлі Музею, де щороку Союз Українок засвічує українську ялинку, там зібрались школи, батьки й зацікавлені. Між тими, що їх по черзі викликували на сцену, знайшлась і Адріана. Їй передали відповідну грамоту й вітали з успіхом. Репортери ловили апаратом відповідні моменти, а батьки з радістю почули про стипендію, як вислід її хемічних дослідів.

А в додатку припав їй ще двотижневий побут у кліматичній місцевості. Для відпочинку по праці й турботах.

І так змагання, що мало за клич „молодь сьогодні, що стане дослідниками завтра“ виявила молодий талант, що піде удосконалювати своє знання.

РОЧЕСТЕР

Американський Легіон Рочестеру проголосив серед учнів середніх шкіл змагання на найкращого промовця на тему „Американська Конституція“ У католицькій середній школі здобула перше місце Марта Крамарчук. Тим самим одержала можливість змагатись із іншими першунами Рочестерських шкіл. На цих змаганнях вона теж здобула перемогу.

До своєї промови готувалась довго і серйозно. Вглибилась в Американську Конституцію, як державний акт великої ваги. Порівняла її до „ракети свободи“ „Хоч Советський Союз хвалиться небувалими здобутками у ділянці ракет, проте не може похвалитись такою ракетною, якою є Американська Конституція, а яка вже стільки років несе свободу народам не тільки Америки, але й цілого світу“, говорила Марта у своїй промові. „Свободу“ у країнах Советського Союзу — як протиставлення до американської конституції — Марта старалась описати дуже докладно. Це надало сили й переконливості її словам. Виголошення, тон, поза і все інше, звязане

з вимогами контесту, напр. час — були витримані в усіх рямцях контесту. Здобуваючи перше місце в

Марта Крамарчук

контесті Марта здобула також трофей для своєї школи.

Ту саму промову прийшлося Марті виголошувати потім при інших нагодах. На Батьківських Зборах своєї школи (900 присутніх), в чоловічому вчительському каледжі св. Івана, на бенкеті Американського Легіону для чоловічих частин і на окремому бенкеті того ж легіону з нагоди Американського Руху.

Марта є старшою пластункою-розвідницею, а також виховницею гуртка новачок. Кожного року бере участь у пластовому таборі. Її зібність промовця впровадить її напевне у гурт громадських діячок, що будуть діяти для добра України.

ФИЛАДЕЛФІЯ

Молоду Ніну Климовську теж добре знає українська громада. Її струнку постать теж бачить часто в пластовім однострою серед гуртка її ровесниць. А від декілька літ її ім'я виступає на виставках Української Мистецької Студії. Чотири роки навчання розвинуло її талант.

Вже у 1957 р. вона дістала другу нагороду за оформлення обгортки „Кво вадіс“ У тому самому році вона дістала першу нагороду і золотий ключик у міжшкільному контесті стейту за про-

ект суконки. У 1958 р. такий самий ключик у такому ж контексті з'являється за портрет „Юзі“ (аквареля). А далі щораз частіше припадають їй признання й нагороди. То за плякати, то за обгортки, то за ілюстрації. Успішно проектує також суконки і з тим звертаються до неї знайомі пані. Сукні її проекту звертали на себе увагу на цьогорічному Балі Лікарів у Нью-Йорку і З'їзді Інженерів у Торонті. Її портрет старої селянки купив д-р Рибачок, а пейзаж „Над рікою“ режисер В. Шашаровський.

У Пластовій Станиці вона провратить хроніку, яка завдяки її вмінню є більш ілюстрована, ніж писана. Там же належить до Літературно-Мистецького Гуртка.

Оцей її успішний ріст за останні роки знайшов небувале признання. На її прохання вступу до Пенсильванської Академії Мистецтва — вона — одна з посеред сотень інших — дістала стипендію на весь час студій. Радіє цим успіхом Мистецька Студія, що дала їй добру підготовку, Пластова Станиця, що має талановиту пластунку, а її батько майбутнім своєї талановитої дочки. А українська громада покладає на неї великі надії.

ПРОФЕСОРКА СТЕЦЯ

(Продовження зі ст. 6)

— А може ви ще нарисували б нам це на таблиці? — почула голос Стеці.

І вона рисувала. А як скінчила, побачила, що схвильовані очі Стеці так якомось дивно дивляться на неї та, що у відношенні професорки Стеці до малої учениці Оксани теж наступила інша „фаза“.

— Дякую! Прошу до лавки. Ви ж нам справжній духовий бенкет справили сьогодні! З чого ж ви вчилися?

— Я позичила від старших товаришок в інституті якісь давні, писані виклади.

— Може товаришки зясували вам дещо?

— Ні, я сама вчилася.

— Така мала, а така вперто-самостійна! — посміхнулася Стеця й почала викладати.

— Як же вона мусить любити свій предмет! — думала Оксана.

Кожний звук Стециного голосу душу Оксанину різьбив. Оксана

знала, тепер уже знала, якщо колись, по десятках літ навіть, доведеться їй згадати школу, — то школа матиме постать і очі Стеці. Щойно колись, по літах, вона зможе проаналізувати Стецю і знати, як назвати ту якусь стихійну силу в ній, яка її, Оксану оце так пориває за собою.

*

На годині історії Стеця прощлася з ними. Вона не вчитиме їх більше. На її місце приходить проф. Л. Вона — добра сила і вони напевно будуть вдоволені нею.

А вони дивились, наче уперше бачили її. Невже вона не жартує? О, напевно не жартує, в неї бо таке поважне обличчя. І кляса зашуміла, як ліс під час бурі. — Як же це?! Вона ж учила їх впродовж усіх курсів і тепер — на останньому році відходить? Ще цей один-єдиний рік не хоче залишитися з ними? Вони ж рішуче не можуть з цим погодитись. Вони раді, дуже раді, що їм дають нову професорку. Було б побажане, щоб якнайбільше професорок учило в жіночій школі. Тільки, чому ж проф. Л. не приходить на місце когось із професорів? Хіба ж у жіночій школі немає вже місця для двох професорок? Вони погоджуються, щоб проф. Л. їх учила, але нехай вона займе чиєсь інше місце. А її, Стеці, вони не пустять звідсіля. Вони зараз будуть у директора в цій справі.

— Тільки не це! Тільки не до директора! — налякалася Стеця. — Я ж прохаю вас: залишіть ви це все! Це ж ясне, чому проф. Л. приходить саме на моє місце. На чіє інше вона не може прийти, вчить бо історію і географію — це ж її предмети. Вона ж моя найближча приятелька і ми гарно живемо одна з одною. Я не хочу, щоб тепер взаємини поміж нами порвалися. Якщо за тих кілька років я хоч трошки довіря здобула собі у вас, то докажіть це мені тепер. Якщо хочете дати докази своєї симпатії до мене, то залишіть цю справу. Це буде мій найбільший осяг у цій школі. Приобіцяйте мені, що не виступатимете проти проф. Л.

І вони приобіцяли. Бо ж Стеця такими схвильованими очима дивилася на них, що вони ніяк не могли їй відмовити.

Стеця вийшла. А вони залишилися, наче громом прибиті. Такий удар! І чому саме цей удар спадає тепер на їхні голови? Чи ж не могли вони спокійно закінчити ще цей один рік у школі? Негайно треба було щось радити. І вони радили. Ніодна учениця не вийшла з кляси в часі перерви. А, щоб учениці з інших кляс не заходили до них, при дверях стояла варта.

— Навіщо ж ми прирікали Стеці, що не виступатимемо проти проф. Л.? І що ж нам робити тепер? Невже Стеця так і піде від нас? Ото зайшли в сліпу вулицю! — падали голоси.

— Тихо, товаришки! — намагалася прийти до слова Ксеня.

— Тихо! Ша! Ксеня говорить!

— Ми ж прирекли Стеці — почала Ксеня, — що не виступатимемо проти проф. Л., але не прирікали, що не робитимемо старань, щоб і Стеця залишилася. Нехай поділяться предметами: Стеця хай географію вчить, а Л. історію.

— Славно, Ксенька! І хто подумав би, що з неї такий адвокат! Негайно треба делегацію вислати до директора!

Оксана теж належала до тієї делегації. Так широко запевняла директора, що найкраще буде, як обі професорки залишаться (одна вчитиме географію, друга — історію), так переконливо говорила, що директорові ніщо інше не залишилось, як повірити в те, що дійсно інакше бути не може.

На годині географії Стеця дивилася на них вогкими очима.

— Які ж бо ви! — казала вона. — Прирікали, що не виступатимете проти проф. Л., проте не могли всидіти тихо.

— Пані професорко! Не тільки прирікали, але й не зломали приречення, бо ж проти проф. Л. ми й не думали виступати.

— О, так, приречення ви дійсно не зломали, тільки хитро й проворно обійшли його — посміхнулася Стеця.

Марія Остромира

Збірник для дітей

„СРІБНА ЗІРКА“

Коштує 50 ц.

Замовляти в Централі СГА

Пусти мене, мамо, до табору

Поїхали вже — стало пусто й тихо довкруги.

Здається кожне материнське серце відчуває те саме, коли відрядивши дитину у пластовий табір, залишається у дивно порожньому домі. Як за помахом чародійної палички забуваємо нагло всі прикраси, що їх ви мали впродовж року зі своєю „лотіхою“, забуваєте скільки разів ви тужили за цією хвилиною, коли зможете передати її на цілі чотири тижні під опіку пластових виховників — і стає вам жаль. Ваші думки починають кружляти довкруги всіх пересторог і упімнень, які забули дати (бо треба було сказати, що...), приймаєте заповіджений через радіо дощ чи холодну температуру, як передвісник певної епідемії простуди в таборі, (дарма, що у місті тужите за непогодю), но і ждете нетерпеливо на кінець тижня, щоб поїхати подивитись, „як там є“ (хоча тим разом заповідали голосно перед чоловіком і всіми знайомими, що „нема нічого гіршого як вічно їздити на відвідини“).

Признаймося перед собою — чи не так воно? Більшість матерей, зокрема тих, що самі колись пластували, гаряче заперечать. Але це не перешкоджає нам погугорити із цією „скромною меншістю“.

Недавно довелося нам у часі одної гостини прислухуватись до розмови пань на тему ваканцій і висилки дітей до пластових таборів. Пані залюбки переганялися в оповіданні фактів, що доказували як ці „бідні діти“ на таборі мучаться і яка їм там діється кривда. „Уя-

віть — минулого року приїжджаю відвідати мою Марусю в Іст Четгем, а в неї всі речі мокрі, шатро протікало, дощ падав цілі два дні й бідна дитина не мала на собі »сухої нитки« — розповідає одна. „Захворіла?“ — питаємо скромно. „Ні, подумайте, справжнє чудо — нічого їй не сталося, але бачите, вже цього року ніяк не має охоти туди їхати, хоча намовляємо“ — дістаємо відповідь.

Треба вам знати, що панна Маруся саме у найбільше „критичному“ віці 16-ти весен і з певно означених романтичних причин їй тепер куди цікавіше їхати на ваканції на Союзівку, як п'ятий з черги раз на Іст Четгем. Але про це розуміється в товаристві не говориться. Зате так радо вишукується всі недотягнення і дрібні нещастя таборового життя, винуючи за них розуміється пластовий провід. А може б глядіти за причиною також у наших надмірних теперішніх вимогах? Може б призадуматися хвилинку, яким власне кажучи має бути справжній пластовий табір?

Чи справді аж так призабули ми свою молодість, а з нею Сокіл, Остодір, Космач і всі ці інші так відомі пластуна місяця?

Пригадаймо — чи наші батьки відвідували нас там кожної неділі, привозячи повні коші смаколиків та іншого добра?

Пригадаймо — чи не їли ми кожного літа так само прикурених каш, зупу частенько перемішану з дощівкою і чатинням, чи не ходили цілими днями у мокрих червиках, не махали незвичними джаганями і лопатами під гострим оком Чмоли, Уля чи Зонки?

Коли не мали щастя пережити того самі — то знаємо із оповідань інших, що так воно насправді було. Самовистачальність, зарадність, фізична витривалість — це ж саме ціхи, що їх м. ін. виробляє таборове життя. Але для наших дітей, що цілий рік живуть у розніжненій атмосфері великих міст (про яку нам колись і не снилося!) боремося на цей один місяць за якнайбільшим комфортом, вигодами, відживою — забуваючи,

що ці моменти ніяк не найважливіші у пластовому таборі. Хіба всім нам ясно, що саме тепер завдання пластових таборів куди поважніші, як колись були. Це ж бо єдине місце, де наші діти живуть цілих 24 годин на добу впродовж 28 днів у чисто українському середовищі, де грою і прикладом вчать їх любити далеку Батьківщину й бути гордим із приналежності до української спільноти. Здається, що здорова фізично і морально молодь саме може підсвідомо відчуває потребу жити часом інакшим, більше примітивним, але зближеним до природи і Бога життям, спробувати своїх власних сил, вирватися з-під „материнського крила“ та засісти при ватрі в крузі більшої пластової родини.

То ж коли журитесь дощем і мокрими червиками — будьте певні, що там на таборі це не таке важне; клопочетесь злою відживою масової кухні — втрачені фунти можна тут так скоро знову добути; маєте застереження до виховників — не забувайте, що вони ніяк не можуть через місяць направити у ваших дітей все те, в чому ви впродовж року завели!

А коли у самотній літній вечір вам стискається серце на вид пустого ліжка у дитячій кімнаті, подумайте, що там у таборі їм є щільний великий гурт, розспіваних, розкританих, веселих однолітків, які мають щось, що їх лучить, а чого ви їм заступити не можете: **молодість і Пласт!** **КА-О**

Кожна організована громадянка знає, що своєчасно внесена передплата на журнал є здоровою фінансовою підставою для розвитку видавництва.

Перший день конгресу

Не знаю, чим руководилися цьогорічні організаторки й господині Студійних Днів МММ — французька секція цієї міжнародної жіночої організації, коли вибрали місцем своїх нарад, — старовинну „Історичну Бібліотеку“ в самому серці Парижу, яке існує від 1180 р. аж до сьогоднішніх днів. Вийшовши наверх з метра Сен-Поль, — ніяк не можна вгадати, де тут, серед жидівських крамничок, на вузьких вуличках, може знаходитися конгресова зала. Та ось віднайшовши вул. Мадам де Севіньє (так зразу ж і нагадуються її сентиментальні „Листи“), уже здалеку приковує очі великий, сіро-чорного кольору масив, підпертий дерев'яним руштованням — прикметою чи не кожної старовини в Парижі, — а коли ч. 29 згоджується з адресою на запрошення, — можна вже йти, „як у дим“.

У голі внизу, й на поверсі перед залею, сидять пані з МММ з усією канцелярією. І хоч вони, сивоволосі з окулярами, виглядають доволі незарадно, то їхня справність і орієнтація подивугідні. Серед великих списків, серед сотень назов, дуже небуденних для французького вуха й ока, вони швидко віднаходять відповідне „досіє“ з усіми прилогами даної делегатки й передають їй все, посортоване в окремі, темносиній, „плястичній“ течці, позначеній емблемою МММ. Ця течка — новинка на конгресах МММ, — виявилась дуже шасливою знахідкою: у ній свобідно містяться всі потрібні документи, запрошення, програми, вказівки, анкети, списки делегаток а також карточка-візитівка з прізвищем делегатки та країною, яку вона репрезентує, до припняття на видному місці. Та крім офіційних документів, знаходяться в течці пляни паризького метро та автобусів, адреси дешевих і дорожчих ресторанів у поближжі конгресу, проекти пів- або цілоденних прогульок в часі чи після нарад тощо, тощо.

Розглянувши це все та пристібноуши (не без гордостки!) карточку з моїм прізвищем і написом „Україна“, входжу на залю. І далі дивуюся. Після всіх цих „Контин-

енталів“, „Аероклюбів“ та інших залів „Шімі“, цей амфітеатр Історичної Бібліотеки виглядає дуже скромно: сірі, давно немальовані стіни з запорошеними мальовилами, прикріплені до долівки, старі, порвані крісла, які голосно тріскають коли сідати й вставати, й одинока прикраса, — пімняті прапори різних держав за президіальним столом (є й блакитно-жовтий, але...шведський), та з плащ-палатки зроблене панно з написом „Муван мондіяль де мер“. Ось і вся декорація для міжнароднього зїзду! Правда, є й модерні влаштування: вішак зі слухавками для перекладу на французьку й англійську мови та апарат з кабінками, але це зовсім не декоративне. Роздумую: й непринадна, „наукова“ зала й цьогорічна назва Студійні Дні, — прозраджують флірт МММ з ЮНЕСКО-м!..

Надходить п-ні Ніна Коваленко — голова української делегації, невеликої, бо крім нас буде ще п. Наталка Гладій, яка зможе тільки прочитати доповідь. П-ні Оле-на Лотоцька, що має стати „прикрасою“ нашої делегації, ще не приїхала з Німеччини. Шукаємо разом представниць країн з-поза залізної заслони, з якими маємо наш спільний „карфур“ у четвер, але якось їх не видно.

Ми сіли на своїх місцях і розглядаємось по залі. І ще одне вдаряє в очі: так авдиторія, що густо перемішана кольоровими делегатками, як і президіальний стіл, — не тільки обсаджений, але ще й з перевагою... „чорними“. Такого й справді ще не було на конгресах МММ. Зате ж мало, дуже мало, цим разом англосаського світу... Переважає Африка... Сігнум темпоріс? Ні, радше „сігнум політице“

До нас переноситься з другого боку залі ще одна українка д-р Леся Писнячевська, довгорічний член МММ, добре означомлена з кожночасним „політичним курсом“ на їхньому терені.

— А ця собі гніздо звела на голові! — чую півголосом і собі дивлюся в той бік. Делегатка Сенегалю прийшла в широкій, наче криноліна, сукні з голубо-квітного матеріалу та з таким же го-

лубим, великим турбаном на голові. Посередині ж його скісний стіжок з... найлонового гапту, який пришивають до тальок! — Коли б там яечко покласти, виляглось би! — докінчує злосливо свою злосливу заввагу сусідка, а я стверджую, що сенегалька дуже гарна жінка (які ж сині-сині в неї білки!) та веде себе дуже стримано й гордо. Та й засіла в перших рядах, здалеку від сенегальської групи, серед якої є й матері з дітьми.

Відкриває конгрес Ексцеленція Гофье-Буані, чорний міністр здоров'я й популяції та депутат з Кот д'Івуару (Побережжя „Золотої кості“ в Африці, французька колонія), та привітавши присутніх відходить, супроводжений своїм, теж чорним, урядовцем.

Голова МММ п. Ж. Мансо виголошує привітальне „експозе“, в яке зручно влітає всю діяльність МММ за десятиріччя. Не забула теж згадати ініціаторки й основниці МММ, померлої мадмуазель Бютіяр. Під час її промови весь час ще входять нові делегатки, поки зала не виповнилася по береги. Недалеко нас сідає мароканка, молода й дуже пристійна в дорогому „кафтани“ з золото-чорної лями, олясаному широким золотом поясом та з золотим нашійником. Все це золото дуже підходить смуглявій цері, чорному волоссю й очам. І вона теж, як і сенегалька дуже вродлива й молода.

І ось занотовую ще один контраст: коли „білі“ країни делегують на такі конгреси старших, бувалих, досвідчених жінок, які прикладають меншу увагу для свого зовнішнього вигляду й одягаються радше суворо-скромно, то навпаки, „чорні“ країни заступлені сьогодні молодими й вродливими, та ще й незвичайно дбайливо зодягненими жінками. Ось напр. у президії сидить, побіч заступника міністра, який саме відійшов, п. Сакум, представниця Кот д'Івуару — молода й чорна жінка, зодягнена в вечірну (або пляжеву — щодо цього ми не могли погодитись) довгу сукню на раменцях, кремово-жовтого коліру з чорними, гієрогліфічними орнаментами, з голими плечима. (Док. на ст. 12)

„Синя квітка“

Останній Літературно-Мистецький Ярмарок у Нью Йорку був присвячений 15-літтю Львівського театру. Його блискучим осягам належить тепла згадка й тому зяля була виповнена по береги. Та найбільше зворушив і пригадав його діалог Улі й Рини з „Мини Мазайла“. Непереможним чаром війнуло від слів Миколи Куліша і обох струнких жіночих постатей на сцені. Так, це був великий, світлий час!

Постать Євдокії Дичківної нерозривно звязана з ним. Хоч вона наймолодша з тодішніх працівників сцени та тільки формувала в ньому свій мистецький світогляд, проте саме на цій сцені, вона вперше виявила себе. Львівський театр отих часів подарував нам її. І звязав її з долею його творця, що вже відійшов.

Про її перші кроки в театрі знаємо мало. Замилування до нього треба шукати ще в дитинстві, коли мала дівчинка в галицькому містечку деклямувала на шкільних святах та виступала у шкільних виставах. Під проводом дбайливої вчительки це замилування ще поглибилось. І коли до містечка завітав театр Стадника, тоді стало ясно 14-літній дівчині, що там властиво її місце.

Вступила перше до театру Яреми, а потім Йосипа Стадника. Ще й досі памятає свій перший виступ. Це була незначна роль хлопця-газетяра в комедії „Швейк“ і складалась тільки з двох речень, а радше вигуків, якими хлопці захиляють газети. А скільки з цим було звязано хвилювань! Мабуть ніразу пізніше не переживала так першого кроку на сцені!

А потім було їх більше. Галина в „Грицю“, Маруся і Наталка в „Чорноморцях“, Жакелін у „Чесній Сузанні“, Маряна в „Казці старого млина“. Одначе найкращий спогад із тих часів — це виступ в опереті „Синя квітка“, де вона перейняла заголовну роль по Стефі Стадниківній. Знов билось тривожно її серце, коли вона вперше заспівала цю пісню. Чи зможе дорівняти Стефі, яку так любила галицька публіка? Але показалось, що так, бо її стали звати „синьою квіткою“ всюди, де

приїздила. А Йосип Стадник запозив їй нову, особливу роль. Та вибухла війна і перервала працю того мистецького гуртка. Хоч тривала тільки 2 роки, але вдячно згадує її Євдокія Дичківна. Під рукою Йосипа Стадника вона пізнала

Євдокія Дичко-Блавацька

перші правила сцени і з признанням згадує правдиву, батьківську опіку, яку він умів давати молодим акторам.

А потім прийшов Львів. Трохи моторошно було пускатись у дорогу на радієвий заклик до „артистів сцени“, що залунав у жовтні 1939 р. Але великий її друг — батько, що розумів поклик своєї дочки, піддержав її в тому. І вона влилась, знов як наймолодший член, у велику сімю артистів у Львові.

Це вже був великий театр із усіма вимогами столичної сцени. Большевицька влада накладала й тут своє пятно. Але молода людина дивилась відкритими очима і старалась зрозуміти всі напрями й течії. Почалась наука в Драматичній Студії і балетній школі, що їх засновано при театрі. Життя плывло напружено і хвилювало.

А вистави? Вперше зустрілась із творчістю Корнійчука і з Блавацьким, як людиною і режисером у постановці „Платона Кречета“ де грала Валю. Трудно було вдоволити строгого режисера й аж на генеральній пробі почувла кілька

слів признання. Та ця вистава, у спутаних умовах тодішньої праці, багато їй не дала. Значно більше дістала вона в драматичній роботі з режисером Балабаном у підготові репертуару „В степах України“ Корнійчука, „Олексі Довбуші“ Первомайського, „Скупарі“ Мольєра, „Соломяному капелюшку“ і т. д., і т. д. Там, хоч нераз гірко приходилось молодій акторці в роботі з твердим учителем, навчилась вона будувати логіку мистецького образу із тонких нюансів виразу й голосу...

Врешті відхід большевиків... Нова окупація, але й поширення й розквіт театру незабутнього часу. Ось коли праця попливла широкою струєю! Дбайливий підхід Балабана залишився, а навіть скрипівся під рукою мистецького керівника нового Театру Драми, Опери й Балету — В. Блавацького. І які можливості відкрились тоді перед українським актором!

Для молодого сили це означало дуже багато праці. Гірняк обсадив її, як Улю в „Мині Мазайлі“, Донну Соль у „Камяному Господарі“, Паздрій як Сабіну в „Йоанна, жінка Хусова“, а Сорока, як кріпачку в „Паливоді“. А попри те треба було співати в оперному хорі, як усі молоді актори Львівського Театру, та вчитись багато різного, що його кожна роль вимагала. Наприклад — прости нитку, коли цього треба було для ролі Марусі в „Чорноморцях“. Не так легко рухати веретеном, як здається!

Та найбільше мистецьке переживання чекало її ще. Це було тоді, коли режисер Іваницький довірив їй головну роль в постановці пєси „Еме“ Це драма з часів французької революції, в якій одна жінка (Еме) веде складну гру у відношенні до трьох мужчин. Трудна, психологічна роль! Вибір був для Дичківної великим вирішенням. Це був той великий момент, на який чекає кожна молода артистка. Велика, одноразова шанса!

І в підготові до цієї пєси прийшла вона. Бо Євдокія Дичківна не тільки схопила мистецький образ Еме, як її вимріяв автор і ре-

жисер. Але полонила серце свого партнера — В. Блавацького. У протягу цієї підготовки знайшли себе вони — талановита молода артистка і мистецький керівник театру. Дня 25. січня 1944 р. вони подали собі руку на все життя, а в їх вінчанні в Преображенській Церкві взяли участь найближчі театральні друзі.

А потім прийшла велика мандрівка і нова фаза в історії театру. Аугсбург і Регенсбург — це два його етапи. Не було вже корисних умовин львівської сцени і струси „скрінінгу“ справляли прикрі несподіванки. Але творчий запал не згас, а змігся. Знов Уля у „Мині Мазайлі“, цим разом у постановці Блавацького, „Жайворонок“ із вдячною ролюю Маргіт і комедія „Я і моя сестра“ з подвійною ролюю княжни. Але найбільший осяг — це „Народній Малахій“ із чудовою постаттю Любуні. У великій картині Куліша — це світлий промінь, що надає ще більшого трагізму Малахієві.

Що можна ще пригадати з того часу? Ролю Люкреції в драмі тієї назви, дочки в песі „Домаха“, жінки в „Злодію“ з „Землі“ Стефаніка. Та найбільше залишилась у пам'яті ота атмосфера росту, змагань і шукань, що була притаманна цьому часові, тяжкому й багатому одночасно.

А в 1949 р. прийшлося перервати знову і переноситись на новий ґрунт до Америки. Тут працювалось найтяжче. В день на хліб насушний, а в вільні дні та в вечірніх годинах для українського театру. І тут були шукання і мрії. Першим етапом була „Мотря“ в „Батурині“ Лепкого, що розгорнув перед глядачем велику, історичну драму. А потім дуже цікава роля Шіли в „Прийшов інспектор“ Пристлі й урешті Од у „Невідомому воїні“ П. Реноля. Знов складна, психологічна річ, яка вимагала напруження всіх творчих сил. Це був великий осяг, що став рівночасно „лебединою піснею“ його режисера Вол. Блавацького.

Євдокія Дичківна замовкає. Чи роля Од у „Невідомому воїні“ стала й „лебединою піснею“ для неї? Не маємо відваги спитатись. Але від того часу вже її не бачимо на сцені, коли не рахувати виступів для двигнення пам'ятника на

ПЕРШИЙ ДЕНЬ КОНГРЕСУ

(Докінчення зі ст. 10)

Секретарка МММ, панна Делем вітає, вираховуючи, всі делегації, не поминає навіть представниця Гаїті, а тільки „забуває“ згадати еміграційні жіночі організації. Звичайно ми й не чекали того, щоб вона вітала „Україну“, але не сподівалися того, щоб не згадала Мадярщини, чи напр. Литви! Якщо кривда й другим націям може когось принести злорадність, то ми досить задоволені: нас врешті зрівняли зі сателітами! Але це лишій знак для вільного світу: ще трохи й зі сателітами зрівняються вільні країни...

Але покищо на конгресі відбиваються французькі настрої: за кожну ціну Африка! І тому Африка на залі, Африка в президії, Африка промовляє, Африка дозволяє себе гостити, Африка всміхається... щоправда доволі таємничо, й важко вгадати, що криється в цій кучерявій головці за блиском чудових очей, та чи біліші від снігу зуби не бажали б кусати... Та не зважаючи на те, а може саме тому, на цьому, ніби неважливому „бабському збіговищі“ (як поверховно окреслюють ці суто-політичні справи наші чоловіки!) — добре заступлена й світова преса, й „інкогніто“, — дипломатичний корпус...

Але, щоб підкреслити, що ці Студійні Дні таки справді займаються „чисто-жіночими“ проблемами, — зразу ж першого дня виголошує проф. Ж. Седес, директор Центрального Бюро Гуманістичних Наук та Уряду Наукових Дослідів, літературно опрацьовану й чудово подану доповідь „Любов і мати“, у якій, побіч ідеалізованих понять і ситуацій, автор не побоявся, — зрештою за французьким свобідним звичаєм, не зважаючи на присутність у залі кількох монахинь, кинути декілька дуже вільнодумних гасел як напр. про штучне запліднення, чи представити дуже „пикантні“ си-

могилі В. Блавацького та мистецького читання на радіопередачі ім. Вол. Блавацького у Філадельфії. А в ролі Улі на Літ.-Мистецькому Ярмарку вона ще раз поклонилась тині свого великого чоловіка.

Л. Бура

туації з подружнього життя, щоб врешті закінчити, в християнському дусі спрецизованими, висновками. Ось приклад ходу його думок і стилю промови:

„Там у родільні відбувається свято любови. Чи ж може, чи в силі його зрозуміти оця смішна істота, що крутиться по почекальні, запалює одну цигарку від другої, напастує кожну перебігаючу медсестру, й виглядає жалюгідно зі своїм букетом квітів?“

Професор говорив довго, але слухали його всі учасниці залюбки (щоправда, це був щойно перший день!), а п-ні Мансо, дякуючи, назвала його доповідь „сенсаційною“... Люба Вітошинська

НОВІ ВИДАННЯ

Ольга Добрянська - Коренець: Зшиток малого Монгола. Нью Йорк 1957. З передмовою авторки. За виданням Укр. Видавництва Львів-Краків, 1943. Ст. 62.

У нас тепер стільки уваги звертають на дитячу літературу, що творів, які відзеркалювали б дитячу душу майже немає. Тому з зацікавленням розгортаєте невелику книжку, з такою темою. „Зшиток малого Монгола“ — це історія вразливої дитячої душі.

Мала дівчинка Леся рано втратила матір. Та її постать живе в уяві дівчинки, у предметах, що їй належали, у зірках, що мерехтять на нічному небі. Бо зі смертю матері щось зникло з її життя і дбайлива опіка бабуні не в силі цього заступити.

Дівчинка розглядає життя: пригоди з товаришками, прохід із старшими, виїзд на літніще. Із її цікавих, типово дитячих спостережень визирає цілий світ. Вона будує собі його по своїй вподобі, але глибоко в ньому закорінена ота велика втрата, що її пережило дитяче серце. І тому „без ладу і складу“ зарисовується перед нами велика трагедія дитини, що йде у світ без материного тепла.

Нарис написаний у формі денника, а це ще скріплює його свіжість і безпосередність. Із захопленням прочитуете його: тонке знання дитячої душі і легкість малюнку — це особливі його прикмети. Дуже добре, що книжку перевидано, бо в военній завірюсі

ІЗ ПОКАЗУ ВИШИВАНОГО ВБРАННЯ В ЕДМОНТОНІ

У червні ц. р. відбувся заходами Музейного Комітету Ліги Українських Католицьких Жінок показ вишиваного вбрання. Участь узяли 9 дорослих, 2й дітей і група — мати з дочками. До цієї теми повернемось у черговому числі. — На світліні (зліва направо): п-ні Віра Кунда, п-на Роксоляна Росляк, п-ні Анна Хохля, п-на Варвара Мельничук, п-ні Оля Бойко, п-на Оксана Стангрет, п-на Лелія Василюшин.

Спільний пікнік

Влаштування спільного Дня Жінки чи пікніку Відділами СУА в одному місті вже давно практикується. Це велика стріча членок СУА із громадою на пікніковій площі. В літі, коли немає інших громадських і товариських імпрез — це дуже приємна форма розваги.

Та чому не могли б влаштувати такі пікніки Відділами СУА із різних міст? Недалеко від себе положені Відділи можуть знайти по середині пікнікову площу. Тоді зїжджаються членки тих Відділів і їх родини. Пізнають себе, навізують контакт, обговорюють новини. І провадять мило час, пізнаючи нові околиці й обставини.

Таку спробу перевели торік два Відділи СУА. 64 Відділ із Нью Йорку і 65 Відділ із Нью Бронсвік вибрали пікнікову площу в Українському Селі для спільної імпрези. Управа порозумілась на спільному засіданні. Українське Село положе ближче Нью Бронсвіку, отже 65 Відділ подбає про оркестру, гарячі страви й напої. А 64 Відділ із Нью Йорку привезе печиво, точки програми і... гостей.

Дня 15. вересня відбулась ця спільна імпреза. Погода була чудова, на небі ні хмаринки, віяв легкий вітерець. Вхід перед площею заставило безліч авт. Всюди товпилась публіка — то при буфеті під голім небом, що видавав вареники й голубці, то в окремій прибудівці, де можна було напитись склянку пива. Частина приглядалась змаганням „олд-боїв“ чи вправам дівчат у народньому вбранні. А багато гостей розбрилось по доріжках і стежках садиби. Є де відпочати!

А найбільше радіють Союзянки. Ось приїхала з Нью Йорку п-ні Іванна Бенцаль, голова Окр. Ради. Це ж Відділи округи влаштовують пікнік! Із Філадельфії прибула членка Гол. Управи п-ні К. Гардецька. Вітаються з членками управи обох Відділів. А тут і представниці інших Відділів з околиці — п-ні Ольга Грицай із Перт Ам-

вона не звернула на себе широкої уваги. А тепер тим краще можемо її оцінити, коли стараємось збагнути душу нашої дитини. Л. Б.

бою, п-ні Ірина Левицька з Елизабету. Приємно зустрітись і поготорити не тільки в залі засідань, але і в тіні дерев, на зеленій травичці. Голови Відділів пп. Ратич, Гусар і Воевідка дуже зайняті, але знаходять час поготорити з усіма.

Час минає скоро. Членки управи зайняті — при вступах і при буфеті. Гостей прибуло багато — слава Богу! А замісцеві ходять, оглядають і плянують, якби то на другий рік щось такого влаштувати!

І справді — округа Філадельфії вже заплянувала. Окр. Рада й 11 Відділ у Трентоні намітили спільний пікнік у Черчі дня 27. липня ц. р. Дай Боже, щоб він теж успішно відбувся та згуртував членство з Філадельфії й околиці!

ЖІНОЦТВО НА СХОДІ ЄВРОПИ

Такої назви реферат виголосила молода українська лікарка п-ні др. Любомира Коцур у клубі „Бизнес енд Профешенел Вименс Організейшен“ у містечку Лапір, Миш. Клуб обіднує професіоналісток того містечка, що є здебільшого скандинавського й англосаксонського походження. Життя й праця жінок поза залізною заслоною дуже їх цікавили.

Доповідниця взяла за підклад своєї доповіді долю української жінки. Змалювала теперішню політичну ситуацію, спинилась на професійній праці нашого жіноцтва, а праці в тяжкому промислі й колгоспі зокрема. Вкінці подала картину життя в концентраційних таборах півночі. Це останнє зробило найбільше враження. Слудувала жива дискусія, яка відкрила їм ще багато проблем.

Такі доповіді є цінним вкладом в освідомлення американського світу про справжню суть більшовицького режиму.

ЗМІНА ПОШТОВИХ ОПЛАТ

Підвишка поштових оплат, що має настати від серпня ц. р., дошкульно відбивається на бюджеті нашого журналу. У висоті 3-долярової передплати не можна її вмістити і 2-гий піврік 1958 грозить нам недобором. Та підвишку передплати в середині року трудно перевести. Тому звертаємось до читачок журналу з закликом скласти пожертви на пресовий фонд. Допоможіть у такий спосіб перетривати цей несподіваний видаток!

Посмертна згадка

Клівленд, Огайо

Дня 28. травня відійшла від нас на вічний спочинок дорога наша членка **Марія Білецька**. Довгі літа вона була головою Відділу, а потім почесною головою. Походила з Мостів Великих, пов. Львів. Працювала жертвенно в нашій організації. Відзначалась умінням писати писанки, які пишались в визначних установах нашого міста. Покинула у смутку чоловіка Михайла, сина, невістку і двох внуків. Членки Відділу і вся громада Іст Сайду взяли численну участь у похороні, що відбувся дня 31. травня. Спи, дорога Союзяно, нехай земля Тобі буде пером!

Анна Бурко, рек. секр.

ЦЕГОЛКИ НА ДІМ СУА

У кожному Відділі СУА знаходяться тепер невеликі паперові цеголки, вартости 1 дол., на яких великими буквами надрукована шляхетна ціль — ДІМ СУА. Відділи дістали їх до розпродажі між членками й не-членками СУА.

Яка ціль присвічує цим скромним кусникам „цегли“? Вони повинні доконати великого діла: сплатити на XII. Конвенції моргедж Дому СУА! Оцим доляром, що вони роздобудуть, поступенно виплатимо довг, що тяжить коштовно на фінансах Дому СУА.

ВЖЕ ВИЙШОВ ІЗ ДРУКУ

збірник

ПРОЛІСКИ

Ціна 50 ц.

Відбитка з „Нашого Життя“

Замовляти в Централі СУА

Студійні Дні М.М.М.

У часі від 9.—14. червня відбулись у Парижі Студійні Дні Світового Руху Матерей (М. М. М.). Зїзд був дбайливо підготовлений. Видатні фахівці обговорили різні проблеми материнства, а представниці різних країн дискутували над умовами життя матері в цілому світі. Світовий Рух Матерей закінчив саме десять літ свого існування й бажав дати також підсумки своєї праці.

Вони дуже позитивні. Членство кільканадцяти країн, консультативний статус Б в ООН і ЮНЕСКО, численні праці про матір та її значення, ініціатива до реформи законодавства в різних країнах — ось у загальному ті осяги, що ними може похвалитись М.М.М. Завершили це Студійні Дні, стягаючи добіру публіку, яка заповнила залю Історичної Бібліотеки по бе-реги.

Тема Студійних Днів була поділена на три циклі. Перший відбувся дня 11. червня, п. н. „Мати й розвиток медицини“ Тут навітлено спромоги сучасної медицини у ділянці материнства. Промовляли визначні лікарі і демографи.

Другий цикл дня 12. червня обіймав розгляд прав і звичаїв у відношенні до матері. Про структуру родини, відповідальність матері і нешлюбну матір говорили фахівці права й політичних наук.

Дня 13. червня було темою нарад „Мати і економічна й суспільна еволюція“ Фахівці господарства й суспільних справ говорили про розвій продукції, професійну працю жінки і перехід населення з сіл до міст.

Окрім цієї офіційної частини, яку обслужили запрошені доповідачі, промовляли також представниці членів-організацій. Доповіді відбувались по полудні, а кожного ранку йшов „карфур“, себто дискусія на тему, заторкнену попе-

реднього дня. На початку „карфуру“ подавали огляд анкети, яку предложили члени-організації, а потім представниці могли звітувати про особливості своїх країн.

У четвер, дня 12. червня о год. 5.30 відбувся „карфур“ матері-емігрантки. Уперше тут виступили представниці різних еміграційних груп із своїми доповідями. По короткому вступному слові місто-голови п-ні Коліні — промовляла представниця українок, литовок і польок. На кінці знов предсідниця подала підсумки „карфуру“ закрила його.

Докладний перебіг „карфуру“ матері-емігрантки подамо в черговому числі. Тут тільки відмітимо факт, що це вперше проблеми й труднощі жінки-емігрантки розглядалися у такий спосіб на міжнародньому ґрунті. Бо хоч представниці СФУЖО підносили їх на інших конгресах і студійних днях, проте виступ групи емігранток та включення їх у програму, як окремої точки Студійних Днів відбувається вперше. Треба це приписати знову ж поступовості Світового Руху Матерей, що розуміє важливість явища еміграції та не вважає його переходним. Певна заслуга лежить і по боці емігрантських жіночих організацій, що працею й завзяттям добились того.

ВІСТІ ФЕДЕРАЦІЇ

У підготові до конгресу канцелярія СФУЖО розіслала вже декілька анкетних листків, що мають зібрати звітний матеріал. Прохаємо Управи наших членів-організацій розпочати працю над виконенням анкет.

Анкета про економічне положення жінки повинна охопити всіх членок організації. Анкета організаційна дасть огляд органі-

ОБМІН ІЗ СССР

Такою була тема наради, яку підготувала Національна Рада Жінок Америки для своїх членів-організацій дня 29. квітня 1958. Союз Українок Америки заступала там місто-голова п-ні Стефанія Пушкар.

Предсідниця п-ні Парсон зреферувала справу перед присутніми. Урядові чинники підписали договір обміну культурних сил із СС-СР. Сюди належать також громадські діячки, які в західньому світі грають роль поважного культурно-суспільного чинника. Переведення цього обміну уряд до-ручив Національній Раді Жінок Америки, як найбільш покликаний установі. А тепер представниці членів-організацій повинні вирішити, що бажать у тій справі зробити.

Присутні висказувались стримано. Не видно було великої охоти до виїзду, ані до прийняття делегаток із СССР. До цієї справи висказувалась також п-ні Елінора Рузвелт, яка на цій нараді була присутня. Вона заохочувала до обміну, що на її думку може дати добрий вислід.

Однак у центрі дискусії станула справа коштів. Ніодна з приявних організацій не бажала понести коштів побуту, як охочих до подорожі, так і майбутніх гостей із СС-СР. Рішено повести потрібні заходи, щоб ці фонди роздобути.

Представниця Союзу Українок Америки висказала своє застерення проти обміну, яке президія наради прийняла до відома

заційної схеми, анкета суспільної опіки — виявить усі форми тієї праці, анкета виховна — покаже, що зроблено в тому напрямку. Дотичних референток прохаємо за тісну співпрацю.

Із життя наших централей

Союз Українок Австралії

Дня 23. лютого відбулись в Укр. Домі в Мелборні заг. збори СУА Вікторії. Проводили п-ні О. Фітьо, як голова, а п-ні Е. Булка, як секретарка. Із звіту стейтової управи довідались присутні, що СУА перевів український відділ на виставі „Роял Шов“ (пп. Фітьо, Шкандрій і Малинка), влаштував ряд чайних вечорів із рефератами (п-ні З. Яновська про Марка Вовчка, п-ні М. Осідач про О. Телігу, п. Д. Нитченко про Д. Гуменну, п-ні К. Дубова про О. Звичайну). Управа відбула три поїздки по Кружках. Реф. сусп. опіки п-ні Нецора відвідувала хворих по шпиталях та перевела збірку на залишенців. Госп. референтки (пп. Розпутинська і Баранюк) підготовляли імпрези СУВ та брали участь у підготові імпрез Укр. Громади. Касієрка п-ні Катренко повідомила, що прибутків було 441 фунтів.

Звітували представниці Кружків з Ессендону (16 членок), Саншайну і Балларату й Джілонгу (30 членок).

Дискусія була дуже оживлена й виявила багатю нових можливостей праці. Абсолюторію уділено одноголосно.

До нової управи увійшли: пп. О. Фітьо, голова, З. Янівська, місто голова, З. Чуйко, секретарка, Е. Булка, культ. освітня реф., С. Яворська, орг. реф., Е. Катренко, скарбничка. Госп. референтки — пп. Климова, Розпутинська, Баранюк і Лапан. Мистецькі референтки — пп. Н. Зімницька і Руденко. До контр. комісії увійшли пп. М. Осідач, К. Будова і І. Дурбак.

У пляні праці намічено — чайні вечорі з рефератами, курси лічєва, госп. поради з приписами на сторінках „Вільної Думки“, поради з ділянки моди та продовжування мистецької крамниці, що її започаткувала п-ні Янівська.

Після зборів відбувся чайний вечір із рефератом п-ні Е. Булки про Катрю Гриневичеву з нагоди 10-ліття її смерті. Таким поважним акордом закінчилися заг. збори СУА Вікторії. Учасниця

Обеднання Українських Жінок Англії

Праця референтки звязків

Референтка звязків п-ні Л. Голубович вже від кількох літ дбає про листовий контакт із визначними англійськими жінками. Щороку перед Різдом розсилає святкові побажання на українських листівках королеві Єлисаветі II, англійським посолкам та найбільшим жіночим організаціям. За ці побажання ОУЖ одержує звичайно ввічливу подяку.

Заходами п-ні Голубович впрацьовано анкету, яку ОУЖ поширив поміж англійками, що заміжні тепер за українцями. Анкета допоможе притягнути їх до ближчої співпраці з ОУЖ та українською громадою в Англії.

Референтка звязків подала по смертну згадку до преси про Юлію Зеленівську, громадську діячку, що померла в захисті старих у Німеччині. Також опрацювала звіт про збірку нар. мистецтва ОУЖ для Нашого Життя.

У ПІДГОТОВІ ДО КОНГРЕСУ СФУЖО

Голова СФУЖО п-ні Олена Залізник використала свій побут у Філадельфії, щоб наладнати підготову до конгресу СФУЖО. Після кількох нарад із членами управи у Філадельфії й Нью Йорку, устійнено комісії та їх наблизчі завдання. Щоб зібрати звітний матеріал від членів-організацій, кожна комісія випрацювала анкету. Їх розсилає тепер канцелярія СФУЖО у Філадельфії.

Уконституувались такі комісії: культ.-освітня (голова п-ні д-р С. Карпінська), звязків (голова п-ні О. Процюк), виховна (голова п-ні Н. Ішук), економічна (голова п-ні О. Трофимовська). У підготові комісії — організаційна, сусп. опіки, статутова, студій підсоветського життя.

Вісті СФУЖО

Канцелярія СФУЖО розіслала обіжник ч. 2, що присвячений майже зовсім підготові конгресу. Прохаємо його уважно переглянути та взяти за підклад при виготовленні анкет.

ЗІЗД ЛІГИ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК

У днях 28.—30. червня відбувся у рямцях конгресу Українців Католиків Канади — Зізд ЛУКЖ. Сесія ЛУКЖ відбувала щодня свої наради. Виголошено цікаві реферати й переведено вибори нової Управи. Ширше звітномлення про перебіг Зізду подамо в черговому числі.

Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій заступала на Зізді п-ні Стефанія Пушкар.

НОВА АКЦІЯ ФОНДУ „МАТИ Й ДИТИНА“

Забезпечивши нашу дітвору у Німеччині навчальними станицями, якими так жертвенно опікуються Відділи СУА, фонд „Мати й Дитина“ дав почин до нової акції. У Європі знаходиться декілька нч-ших старших, заслужених жінок, що доживають віку самотно і в дуже важких матеріальних умовах. Уже довший час фонд „Маги й Дитина“ стався піддержати їх хоч у передсвяточному часі невеликими подарунками, щоб виказати їм нашу вдячність і увагу. Та їх умовини ставали щораз гірші. Ця потреба зродила думку створити невеликі патронати, якими Відділи спомагали б щомісячно допомогою 5 дол.

Ця думка знайшла відгук у Відділах СУА. Зголосились уже для допомоги старшій жінці — 22 (Шикаго), 33 (Клівленд), 43 (Філадельфія), 47 (Рочестер), 64 (Нью Йорк).

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

При кінці травня відвідав Централю СУА новий заморський гість. Голова АБН п. Ярослав Стецько прибув у товаристві п. Гната Білинського і п-ні Стефанії Шаран. У заступстві відсутньої голови СУА приймали гостей в. о. голови п-ні Стефанія Пушкар та інші членки Гол. Управи. Розмова торкалась завдань АБН та можливостей контакту з азійським жіноцтвом, представниць якого п. Стецько пізнав під час конгресу АПАКЛІ. Зясувавши гостеві працю СУА Гол. Управа щиро попросила його, побажавши успіху у дальшій праці.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

The Cultural Exchange Program

With the signing of the Cultural Exchange Program between the United States and the USSR, a series of wide scope enterprises began. The award presented to the American pianist, in Moscow and the overwhelming success of the Moyseyov Ballet in the U. S. are but two of its indications. For, in reality, it touches all the facets of life, among them that of women.

On April 25th, the National Council of Women of America called a meeting to inform its members of the need for exchange of social workers. Mrs. Elenor Roosevelt was invited to the meeting as a staunch supporter of the Cultural Exchange Program. It was decided to begin a far reaching exchange program if it were possible to obtain ample funds for its support.

The exchange of artists and even scientists may have its own definite values. The artist accomplishments reflect the aesthetic life of a nation, while scientific developments, on the other hand, are its step into a broader future. But at this point everything will not be clear to either side. Not knowing the artistic tendencies of a nation, it is impossible to evaluate its artistic expression; while in the field of science it is only possible to confirm its achievements without resolving its development.

And what about other specialists, professors, economists, engineers? Will this exchange give them actual insight into conditions touching their fields; will it enable them to comprehend different happenings and their basis?

Merely in an insignificant manner. All the travelers through the USSR brought back with them only limited information regard-

ing varied phases of life. All of them saw those schools, factories, hospitals, which they were permitted to see; all of them inspected collective farms only during government-supervised tours. From certain impressions, conversations, and intimations they are now trying to uncover the mainspring which moves life in the USSR.

Consequently, there is now such a great tenor for further tours and such great enthusiasm toward the Cultural Exchange Program. Experts from many fields are now going in hope that with their adept knowledge they may perceive the conditions which exist at the head of matters. Social workers have become incorporated into this movement in order to study their facets of life.

What primarily concerns them? Judging by the impression brought back from the USSR by Mrs. Roosevelt, it is then religious life, social welfare, home and family life, and the upbringing of children. These are important fields in which women everywhere have great influence and even priority. They can be expanded upon by exemplary arts, adult education, sports, etc. In the USSR there are considerably more of these occupations, since women there engage in every activity.

But what will our experts be able to see in the USSR? Visiting churches and even conversing with a priest will tell them little about the country's religious life. For the real religious leaders are imprisoned, and as for the attendance at churches and religious exercises — it is solely the function of the elders. The present day clergy — they are merely puppets of the government, exer-

cising their pastoral duties in a way demanded of them by the Bolshevik regime.

Also in the field of social welfare not much will be uncovered. Our experts will find lavish resorts on the Black Sea Coast, clean ambulatories in Moscow and Leningrad, carefully managed hospitals in the capital of every republic. Everywhere there are crowds of seemingly contented people. But what per cent of the population takes advantage of these facilities; how do they look in rural communities; what part do they play in the life of an average citizen? The answers remain unknown.

What of domestic life? As long as there is no opportunity of visiting the residence of a woman factory worker, an office worker, or a teacher, it is impossible to state anything about the household tasks of a woman. And one who has not seen a peasant home with its adjoining garden, one does not know how half of USSR's population, the peasants, live. To be sure, tours are constantly organized to workhouses, collective farms, etc. But they are "announced visits," especially established for the purpose of visiting homes. No one sees the actual misery and tautness of this existence.

The same case exists in the rearing of children. Their status is perhaps least of all concealed by the Bolsheviks, for the young generation is of great concern to them. They take pains in their training and education in order to achieve the greatest possible influence on youth. But whither does this influence lead; how does it balance with parental authority; what maxims are instilled in youth? Of this no teacher will ever learn even after long and

Young Talents

Every year when the time comes for commencement exercises, graduation and distribution of diplomas, many names of the younger generation make the news. Here and there we hear about outstanding accomplishments of some individual students who earned special awards and honors, who received scholarships and prizes. Almost in every community we can find those who distinguish themselves in some field in the institutes of higher learning.

Adriana Kryshtal from Chicago was always fascinated by science. Already in her first year of high school she showed a special interest in chemistry. She spent many hours in the laboratory learning as much as she could about mixtures and compounds, analysis and syntheses. She was also often seen in the library where she obtained additional facts and informations for her own use. She intended to continue her studies and therefore entered a contest, the winner of which was to receive a scholarship. More than three thousand students from different schools wished to take part in this contest, however only 256 were accepted, including 49 girls. Adriana, being one of the chosen, pre-

close inspections of schools.

For these reasons, we dare say, the Cultural Exchange Program will render little. It will only be a superficial acquaintance which is obtained from the tourist trips by persons who have little desire to delve into the interior of a country and its problems. The hopes of friendly relations and negotiations will yield just as little. For the specialists, whom foreigners meet in the USSR or those who travel abroad, are time tested adherents of the regime, staunchly adhering to set rules. They will not utter one unnecessary word. On the contrary, they report on that what was seen in the United States in a way suitable to their authorities.

pared for the contest her own exhibition and for four days many experts had the opportunity to see it and to ask Adriana different questions pertaining to it. As a result she succeeded to win the

YOUNG GIRL
Lithograph by Nina Klymowska

contest and received not only a scholarship, but also two weeks vacation at a famous resort.

Martha Kramarchuk from Rochester distinguished herself in high school as an excellent speaker. Therefore when the local American Legion sponsored a contest for the best speech about the American Constitution, Martha won the first place in her school. Again, when representatives of different high schools delivered their speeches, Martha remained in the first place. She was chosen to be the winner not only for the content of her speech but also for her ability to present it, and her poise, her voice, the rate and the emphasis were all taken under consideration. Her original approach of the subject contributed to the success. She compared the American Constitution to a rocketship, which instead of exploding substances of death-bringing materials is filled with the idea of freedom. This rocket flies faster and further than any sputnik designed by the Soviets, because it reaches hearts

and souls of all freedom loving peoples.

Nina Klymowska was since her early childhood artistically inclined. As a teenager she began to study at the Ukrainian Art Studio in Philadelphia where she was encouraged to develop her talents. In this school she had the opportunity to show her artistic ability. In 1957 she designed a jacket for the book "Quo Vadis" for which she received a first prize from the Classical Society. In the same year she took part in a contest of different high schools in the state winning first prize for her design of a dress. The following year she was the recipient of numerous awards, some of them for her projects of posters in which she shows great ability and imagination.

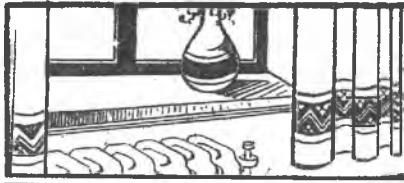
After graduation she applied for a scholarship at the Pennsylvania Academy of Fine Arts submitting samples of her work, and was the only one who was awarded a full four-year scholarship.

MRS. HELEN LOTOTSKY RETURNS FROM EUROPE

Mrs. Helen F. D. Lototsky, President of National Women's League of America, arrived on June 20th in New York, after spending a few months in Europe as an official of the United Ukrainian American Relief Committee.

Mrs. Lototsky was in Germany where she also inspected kindergartens which are sponsored by the Mother and Child Fund of UNWLA. Upon her return she stopped in France to participate in Study Days of MMM, which took place on June 9th to June 15th in Paris.

OUR LIFE
Edited by Editorial Board
Published by the Ukrainian
National Women's League
of America, Inc.
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

У НАШІЙ ХАТІ

Апетит у дітей

Ця проблема завдає батькам багато турбот. Як привести до того, щоб дитина краще їла? Звичайно матері вживають до того різних способів і заходів. Та все ж проблема зостається також аж до юнацького віку.

Коли подумати над тим, чому в дитини є брак апетиту, то треба застановитись над цілою системою виховання дитини. Тут властиво коріниться це лихо.

Щоденна їжа, її подавання і сприймання — належить теж до виховних засобів. Коли їжі не подають все в той самий час, коли їжа не відбувається за столом разом із цілою родиною, коли на їжу дитини не лишають належного часу, це все сприяє тому, що дитина не привикає до правильного сприймання її. Далше, коли дитина — дістає якісь ласочки поміж щоденними харчами — сніданням, обідом, підвечірком і вечерою, тоді вона сідає до столу без апетиту.

Отже з цього висновок — їжу дитини треба належно упорядкувати. Вона повинна їсти 4—5 разів денно і все в тій самій порі. Далше — до їжі вона повинна сісти за стіл разом із дорослими, а коли їх немає вдома в тій порі дня, то все ж разом із тією особою, що піклується нею. Дитина любить наслідувати дорослих. На їжу треба лишити їй відповідно багато часу. Коли поспішаємо з їжою чи з годуванням дитини, це впливає некорисно на її апетит.

Дитина не повинна добагати собі в їжі. Тут не йде про забаганки, а про її правильний розвій. Вона мусить дістати в їжі всі потрібні її організмові складники. Що робити, коли вона не хоче їсти городини чи молочних продуктів? А це часто буває. Не треба її силувати до того. Але пробувати подати їй цю страву в іншій формі. Наприклад дитина не любить шпінату. Але може зїсть шпінат, коли він буде загорнений

в омлеті? Або — дитина не любить молока. Але у формі лаконинки (ванілеве молочко) може їй буде смакувати?

Апетит дітей як і дорослих — у літніх місяцях паде. Під впливом спеки і перегрівтя зменшується виділювання шлункових соків. Через те в літі не хочеться їсти, особливо нічого товстого. Про це треба пам'ятати й не примушувати дитини до тяжче стравних річей. Краще слід перед обідом викупати дитину або принайменше витерти її мокрим рушником. Взагалі для дітей корисна забава з водою: тому такі поширені гумові басейни в кожному міському квітничку.

Погано їдять діти, що мають мало руху і взагалі мало перебувають на свіжому воздуху. Також дитяча руханка, яку треба почати ще з немовлятем, підносить апетит, бо скріплює кровообіг, мускули, органи дихання, а разом із тим процес травлення.

При їжі повинен бути спокійний погідний настрій. Не слід тоді кричати на дитину чи карати її. Коли дитина ще мала й ми годуємо її, треба лишити їй часу, щоб вона пережула їжу і спокійно проковтнула її. Коли подаємо їй скоро ложку за ложкою, тоді вона не встигає, хвилюється і врешті перстає їсти.

В ніякому випадку не слід годувати дитини насильно. Це не тільки не доведе до доброго стравлення харчу, а навпаки — може викликати шлункові zaburення, а то й блювання. Також не слід обіцувати дитині нагороди за зїджену тарілку. Це привчає дитину вимагати винагороди за кожен свій крок.

Найкраще діти їдять у товаристві своїх ровесників. Звичайно виховники у садку чи бурсі ніколи не нарікали на брак апетиту дітей. Унормована їжа і велике товари-

ство діють дуже корисно на апетит.

Правда, нераз брак апетиту може мати свій підклад в організмі дитини. При поважних недугах, як малярія, недуга нирок, вуха, носа, частих повтореннях ангіни в дитини пропадає апетит. Але тоді дитина перебуває під опікою лікаря і кількість та якість їжі можна регулювати за його вказівками. Бувають діти, — це звичайно такі, що мають побудливу нервову систему — яким під час їжі не виділяється досить слини. Їм трудно пережувати й ликати сухі страви і тоді треба б надавати більше підлив і соків.

Та коли пильнувати точного подавання їжі, різноманітності її, а також руханки й харчевих потреб дитини — тоді вона їстиме нормально і не справлятиме клопоту браком апетиту.

З англійського

НУДНА ПРАЦЯ

Жінки-господині, що приїхали на конгрес господинь до Вашингтону, нарікали на одноманітність домашньої праці. Цікаво, що більшість їх не любить прятання і правсування, дехто знов не любить прання. Одначе кожна радить собі в той спосіб, що поміж „нудне“ зайняття вставляє таке, що любить. Наприклад багато жінок любить шити, бо, як каже, — зараз видно вислід роботи.

БОРОТЬБА ЗА ПЕРЕДПОКІЙ

Всі жінки-господині висказались на конгресі у Вашингтоні за передпокою. Це ж таке конечне в хаті! Де позбутись верхнього взуття чи скинути верхне вбрання? Не маючи передпокою, вносите весь порох до хати! На жаль, багато будівничих легковажать цю потребу американської господині.

Примхи моди

У своїй колекції додатків до головного вбрання ви повинні добрати жвітчасті капелюхи, торбинки й шалики. Штучні квіти, особливо зроблені з шовку, т. зв. французькі, є й будуть модні від тепер аж до осені.

**

Червоний кольор, як завжди, дуже популярний. Червоні черевички, червона квітка при жакеті і червоний капелюх — це на правду вдала комбінація. Однак цього не можна псувати ще доданням червоної торбинки, червоного пояса, шалика чи рукавичок. Памятайте, тільки два червоні аксесори, не більше!

**

Провідні паризькі стилісти почали впроваджувати нову зачіску, що виглядає більш-менш так: коротко обтязе волосся (2—3 інчі), напушене довкруги голови в формі тороків, мов бальон. Закріплюють її перевязкою понад чолом. Зачіска пригожа для молодого личка.

**

Коли ви приїхали звідкись і не маєте часу випрасувати вбрання, завішайте у шафі, коли все розпакуєте, мокрий рушник: за короткий час пом'яття на вбранні вигладжується.

**

Добре зодягнені жінки не ласкомляться на випродажі. Тому, що речі там придбані, нераз знаменитих фірм і якості, є звичайно „лебединою піснею“ даних креацій і по одному чи двох сезонах уже нікуди не годяться. Так, що хоч і дешево куплені, то своєю коротко-тривалістю не вартують і тих грошей, що на них витратилось.

Віра Ке.

Куховарські приписи

Н. Костецької
ГОРОДИНА й ОВОЧІ

Ціна 60 ц. за зшиток
з пересилкою 65 ц.

МОДНІ ДРІБНИЧКИ

Сонце тягне нас на пляжу. Хоч ми вже запаслися в різнорodne купелеве вбрання, проте ще хочеться в останній хвилині придбати

щось особливого. Щось такого, що відзначило б нас!

Ось моделі легкого вбрання на літнице. Широка спідниця, станик і довга блузка прикрашені нашими взорами. Та не думайте вишивати їх! Це ж не стало б часу й охоти тепер, у гарячі літні дні! Та навіщо появились скатерті з друкованими зображеннями? Їх видала фірма „Космос“ у Філадельфії і розіслала по всіх наших крамницях. Із однієї скатерті (ціна 6.90 дол.) можете зладити весь цей комплект, коли придбаєте для вшиття легкого полотна, а надрукований взір тільки нашієте на ньому.

Спробуйте!

Наші читачки-залишенці хвилюються, що їх передплати на „Наше Життя“ вичерпуються. Не забувайте їм їх відновити. Хто черговий?

Як водиться?

Несподіваний „дитячий садок“

Недавно тому ми замешкали у дальшій частині міста, де купили хату з городом. Маємо троє дітей до 10 літ і це власне задля них ми перенесли туди. Але вже від весни маємо частих гостей. Всі діти з сусідства люблять гратись у нас, на городі. Від того у нас постійний крик і гамір.

Признаюсь, що спершу я декілька запросила, бо воліла, щоб діти мої гралась у мене на очах, ніж бігали по сусідах. Але не сподівалась, що їх буде стільки. А тепер їх постійно біля 10 на нашому городі й часто роблять шуму, бо хіба ж впильнуеш таку громадку? Сама не знаю, як тепер поступити?

Молода мати

Ви поступили правильно, запрошуючи дітей на свій город, бо створили тим для своїх дітей товариське середовище, якого вони шукали б деінде. Знаю з досвіду, що діти не люблять довго гратись на одному місці. Напевне за якийсь час частина відійде на інший город і буде їх менше.

А покищо треба узброїтись у терпелівість. Це ж дуже важно, щоб Ваші діти мали товариство! Тому не лінуйтеся слідкувати за ними і повчати їх про те, щоб вони не нищили трави, рослин і не робили іншої шкоди. Це дуже добрий виховний засіб, а з нього скористають не лиш чужі, але й Ваші діти.

Крик і гамір не повинен Вас лякати. Діти мусять галасувати, а ще тим більше літньою порою, коли мають свободу рухів. Де гамір, там і життя, скажимо собі, а молоде життя має завжди — помімо крику й гамору — свій особливий чар. Нехай здорові галасують!

Тітка Христина

Срібна Зірка

Збірник віршиків і оповідань
Упорядкувала Марія Юркевич
Відбитка з „Н. Ж.“

ЦІНА 50 Ц.

Замовляти в Централі СУА

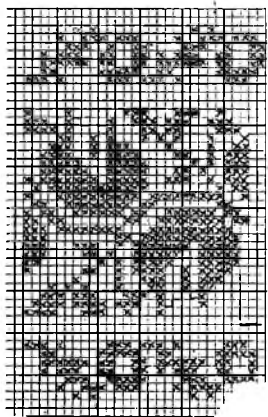
Українська ВИШИВКА

ВИШИВАНА БЛЮЗКА

Знов подаємо модель блузки, що має класичний український крій. Скосом кроєні рукави, невелика пазушка й комір-стоячок. Вишивка примінена дуже ощадно і зі смаком. Невелика вставка (полик) із квітчастим узором при-

міщена в відповідному місці (не за високо, ані за низько), вузеньким взірчиком обведена пазушка і таким же стоячок, якого не видно на світліні.

Блузка виконана в одній із вишивальних робітень Київщини.

Взір із Київщини

Квітчастий взір в одній красці, виконаний хрестиками. До вишивання вживати ниток марки Д.М.С. темно-вишневих (ч. 815). Пазуха обведена вузеньким узором із полка.

ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ

З НАЙЛОНУ И БАТИСТУ

знайдете на кожну величину

в КООПЕРАТИВІ „БАЗАР“

822-823 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Із конкурсу пасок

Дня 13. квітня ц. р. українська католицька парохія в Гемтремку влаштувала свячене. Членки 26 Від. СУА брали в ньому активну участь, крім того вони спекли кільканадцять пасок на конкурс. Перший раз і інші жіночі організації взяли участь у конкурсі. Всі паски були добре спечені і гарно прибрані, кожна інша від другої. Першу нагороду отримала п-ні Катерина Вівчаровська з с. Чесник, пов. Рогатин. На світліні бачимо від ліва п-ню Юлію Кульчицьку з Чайкович, п. Марію Будор з с. Желихів, п. Камінка Струмилова і п-ню Евдокію Пиндик з

с. Неслухи, п. Золочів, які стоять коло своїх пасок.

Такий гарний конкурс пасок під час свяченого повинен перейти в звичай у нашій парохії.

Ст. Заплігна

Вишнева юшка

Потрібно:

- 2 ф. вишень
- 1 склянка сметани
- 1 ложка муки
- цукру до смаку

Почистити вишні від хвостиків, помити і залити в посудині водою так, щоб прикрила. Варити, аж змякнуть. Зварені вишні протерти крізь щідло. Сметану розколоти з мукою, заправити юшку, додати цукру до смаку, а коли закипить, відставити. Коли прохолоне, дати до леднички. Подавати зимну юшку з сухариками (крекесами).

Свіжа сирівка

Потрібно:

- 1 огірок
- 1 головка салати
- 1 вязка редьківці
- 2-3 молоді цибульки
- 2-3 ложки сметани
- сіль, цукор

Почистити й сполокати городину, покроїти в паски а цибульку посікти. Вимішати зі сметаною і засмачити цукром і сіллю. Подавати до мяса й картоплі.

Мясне рагу

Потрібно:

- 1 ф. волового мяса
- 2 морквини
- ½ каляфіора
- ½ пушки горошку
- 1 цибуля
- 2 малі картоплини
- 2½ ложки масла
- 1 ложечка муки

Порізати мясо на малі кусники, як на гуляш. На гаряче масло кинути цибулю і підсмажити її на ясний кольор. Тоді вкинути мясо і додати вершечки сирого каляфіора, горошку. Підлити води і посолити. Душити все разом на слабому вогні ще дальшої пів години. Зладити засмажку з масла й муки, розвести зимним росолом або водою і влити до рагу. Коротко заварити.

Літня салата (вінігрет)

Потрібно:

- 2 морквини
- 2 помідори
- 1 огірок
- 2 бурячки
- 2 картоплини
- 1 ріла

До підливи:

- ½ жовтка
- 1 столова ложка сметани
- дрібка цукру
- дрібка соли
- пів ложечки цитринового соку

Молоду городину почистити, порізати в кістку і зварити в невеликій кількості води (кидати на киплячу воду). Бурячки варити окремо. Коли городина буде на половину м'яка, додати картоплю, нарізану в кістку і зварити. Потім нарізати свіжий огірок, яблуко, помідори і посолити. Відцідити воду (якщо була б) і прохолодити. Заправити підливою.

Підлива: Жовток розтерти із сметаною, засмачити цукром і сіллю і заквасити цитриною.

Кисіль із вишень

Потрібно:

- 1 ф. вишень
- 1 ложечка картопляної муки
- цукру до смаку

Почистити вишні від хвостиків, обмити на ситі і викісткувати. Розмяти вишні ложкою в салатириці. Додати дві ложки холодної, перекипілої води, розмішати і злити сок. Поставити його до леднички. М'як із вишень залити склянкою гарячої води, заварити і процідити. Коли прохолоне, надібрати пів склянки вареного соку, розвести в ньому ложечку картопляної муки і замішати. Заварити варений сок із цукром і влити туди розведену картопляну муку. Мішаючи, заварити. Потім прохолодити кисіль, мішаючи час від часу, щоб на поверхні не творилась плівка. Щойно тепер влити в нього сирий сок.

Лакоминка з полуниця

Потрібно:

- 1 горнятко цукру-мучки
- 6 жовтків
- 1 помаранча
- 1 цитрина
- 2 горнятка перетертих полуниця
- 10 бішкoptів
- Втерти цукор із трьома жовтками-

ми, додати сок із помаранчі й цитрини і перетерти полуницю. Потім додати ще три жовтка і терти ще якої чверть години. Вкінці вимішати зі снігом із шести білків і дрібно покритими бішкoptами. Виложити до форми і заварити в парі.

Коржик із бішкoptів з полуницями

Потрібно:

- 3 пачки бішкoptів (Lady Fingers)
- 1 велика склянка сметанки (heavy cream)
- 1 мала коробка полуниця кілька ложок цукру

Бішкoptи переломити по середині, виложити ними тісно дно тортівниці так, щоб закрили його. Уставити половинки також кругом здовж країв. Вбити сметанку аж буде туга маса. Порізати полуницю на половинки, обсипати їх цукром, вимішати зі сметаною і влити це до тортівниці. Накрити зверху знов бішкoptами, подібно, як дно. Приложити тарілкою і вставити на кілька годин до леднички. Сметана зтужє так, що цілий коржик можна викинути з тортівниці, як торт. Зараз подати.

Подала **Володимира Ценко**

ЛІТНІ НАГРІНКИ

Якось не хочеться їсти м'ясних нагрінок (канапок) у літі! Шинка й ковбаса так легко тратять свіжість, що вас ніяк до них не тягне. Тому продумуємо над „піснями“ нагрінками, що були б смачні й апетитні.

Ось кілька їх:

1. **Дрібні огірочки** (необирані) порізати на тонесенькі скибки і скропити мішаниною оливи, цитрини й цукру. Посипати січеним кропом і добре вимішати. Помастити грінки білого хліба маслом із легким додатком сметанкового сира (крім-чиз). Накладати зверху огірочки.

2. **Сардинки** вийняти з коробки і лишити, нехай стечуть. Порізати на кусники темний хліб. Приладити намазку з масла й цитринової шкірки (чверть горнятка масла вимішати добре з ½ ложечкою тертої шкірки) і помастити тим грінки. Покрити їх половинками сардинок, густо одна біля одної. Можна прикрасити ще кружечками білої, маринованої цибульки і посипати січеною петрушкою.

НАШИМ ДІТЯМ

КУРОЧЧИНА ПОМИЛКА

Як було у Курочки
Семеро курчат,
Та й одно згубилося:
Де його шукать?

Двір увесь оббігала,
І десь у кутку
Дівчинку надибала —
От такісіньку!

Ще дівча не дуже то
Й видне від землі,
Ледве-ледве тупають
Ніженьки малі.

Сонячне волоссячко,
Вбрання пухове
Золотом аж світаться...
Ну — курча живе!

Курочка задумалась,
Тільки — глип! та глип!
І в дівча вчепилася:
„Цип-цип-цип-цип-цип!

Ну бо, йди до гурту вже!
Де це ти було?“
Тягне за рукавчика,
Щоб до неї йшло...

А дівча насупилось:
„В нашому роду
Роду всі козацького...
От, і не пі-ду!“

О. Кобець

МАЛЕНЬКА

Каже тато, каже ненька:
„Доню, ти іще маленька,
Ти не можеш тут ходити,
Ти не вмієш це робити...“

Не тягни дзбанок з столу,
Не впусти вазон додолу,
Не бери із шафи книжку,
Не хапай kota за ніжку...

Сядь на стільчику гарненько,
Будь хоч хвиличку чемненька...“
Добре їм те говорити,
Бо вони уже не діти.

А я слухаю й гадаю:
„Добре, добре, я те знаю!“
А побачу щось десь знову —
І забуду їхню мову.

К. Перелісна

БАБУСЯ

З ранку і до ночі
Трудиться бабуся,
В неї я охоче
Працювати вчуса.
Я бабуся прошу:
Хоч на півгодини
Хай моя хороша
Ляже, відпочине.
Годі їй старенькій,
Мити, підмитати, —
Я сама скоренько
Приберу кімнати:
Застелю я ліжка,
Підмету підлогу,
Килимок — доріжку
Покладу під ноги,
Я сама усюди
Пил повитираю,
Квітів не забуду
Принести із гаю.
Вже, як і годиться,
Все зробить я зможу, —
Я ж бо трудівниця —
На бабуся схожа.

Варвара Гродська

ЩОБ НЕ СКУЧАЛИ ДІТИ

— Гей, чого ж ти гаю, яворовий,
Одягнувся у жупан чудовий —
Зверху зелень — пишні оксаміти,
А зі споду шовком шиті квіти?

— Одягнувся я у пишні шати,
Щоб гостей маленьких привітати
Щоб раділи діти браві
Під шатром у лісі, на галяві.

Будуть їм пташки пісень співати,
Будуть квіти рясно процвітати,
Ягідки в травичці червоніти,
Щоб у лісі не скучали діти!

Роляник

ДБАЙЛИВИЙ ТАТО-ПІВЕНЬ

Півень став на моріжку.
Ку-ку-рі! Куку-ріку!

Він крильми махнув спочатку
— Дігочки мої, курчатка,
Не ходіть ви на ріку.

Ку-ку-рі! Куку-ріку!

Бо на річці сірі гуси,
Там гусак курчат укусить.
То сидіть на моріжку.

Тут травичка до смаку.
Ку-ку-рі! Куку-ріку!

Г. Чо.

Аліса

Слониха Аліса куплена в Індії.
Вона не була занадто велика, ва-
жила 8624 фунтів, на зріст була
понад 8 фітів. Коли їй було 53 ро-
ки, приїхала з цирком Вірта в Ав-
стралію. Мала лиш елементарну
школу на цирковій арені, була
більш відома, як добра робітниця
на лісозаготовці будівельного ма-
теріялу.

Коли в цирку пана Вірта зяви-
лась Аліса, слон Гунні, що був
уже там, прийняв її, як королеву.
По його смерті Аліса стала на його
місце — перебрала ризиковну й
делікатну працю: в час переїздів
усього цирку — підіймала, пере-
носила клітки диких звірів, встав-

ляла їх у циркові вагони. А тому,
що розміри рейок в шости стейтах
Австралії були не однакові, дово-
дилось перевантажувати вагони
багато разів. Отже, праця була
поважна й відповідальна — з якою
Аліса справлялась досконало.

Одного дня, коли на залізничій
стації саме розвантажували вели-
кі вагони цирку, з одної плятфор-
ми спускали 66-річну Алісу, яка
ще мала на собі одягнену ремінну
зброю. Трохи далі від стації вели-
кий віз повний різних скринь за-
груз у піску. Це було давно, коли
в Австралії все возилось кіньми
або волами. Десять коней не могли
витягти воза, люди намагались до-

помогти, та даремно. Розвантажувати не було часу, бо задні колеса якраз зупинилися на рейках, на дорозі швидкого потягу — експрес кожну хвилину міг пролетіти. Аліса почула вигуки візників, глянула на перевтомлених коней і відразу без жадного слова наказу підійшла до воза, зібралася з силами, підняла голову, підперла з-заду нерухомий віз і без великого напруження посунула й витягла його з рейок. За хвилину повз стачію пролетів експрес.

Аліса виявляла завжди кмітливість, коли треба було швидко й чимсь допомогти. В час переїздів і постійного налагоджування кліток, коли й люди поспішаючи особливо напружено працюють, наша слониха виявляла неабияку спритність.

Одного разу, передні колеса тяжко наладованої платформи зсунулись із кінця вагону й ціла платформа готова була впасти. Аліса відразу готова допомогти: стає твердо на ґрунт і своїм хоботом ставить на місце весь тягар. Другий раз Аліса врятувала життя дочці пана Вірта — 12-річній Елін. На дівчину наскочив другий слон, кинув на землю і почав топтати. Аліса кинулась до дитини й ударом хобота відкинула розлюченого звіря. Так само пізніше під час великої паради циркових звірів трапилось, що мала дитина з першого ряду публіки, вискочила на арену саме в час переходу звірів. Аліса почула крик матері, відчула жах усіх навколо, спокійно вийшла зі строю, обняла хоботом малу й перенесла мамі. Малі сотворіння викликали наче материнське почуття Аліси. Серед різних звірят мала своїх улюблених. Були то: одне нещасне телятко з трьома ногами, киця, маленькі гусенятка. Вона завжди захищала їх.

Та вдержати Алісу на привязі було неможливо в ніякий спосіб. Вона ухитрялась звільнити не лиш себе, а також і свого приятеля великого слона — Долла. Одного разу вони обоє скинули з себе міцні кайдани й вибрались на прогулянку. Ця незграбна пара дійшла до цегельні й почала перекидати ряд за рядом цеглу. Коли власник цегельні зі своїм помічником зявилися до цирку, директор перевірів стайні — Аліса і Долл, з виглядом невинного спочинку,

були на своїх звичайних місцях.

В день народження Аліси (їй тоді було 100 років) в час представлення влаштували в її честь спеціальне свято. Вирішено, що вона сама мусить різати в честь її спечений торт. Навчили Алісу витягати з пляшки шампанського корок (з моркви). Вечір мав великий успіх. Коли Аліса йшла різати свій 5-фунтовий торт великим ножом, вона нервувалась, але все зробила досконало й корок з пляшки шампанського витягла добре, без помилки. Слон побажав їй щастя гучним звуком свого хобота. А коли оркестра заграла „Ви — гарна“ — вся публіка встала і заспівала, вітаючи стару слониху. Слони рідко доживають до 100 р., вік їх — 60, рідко 70 років.

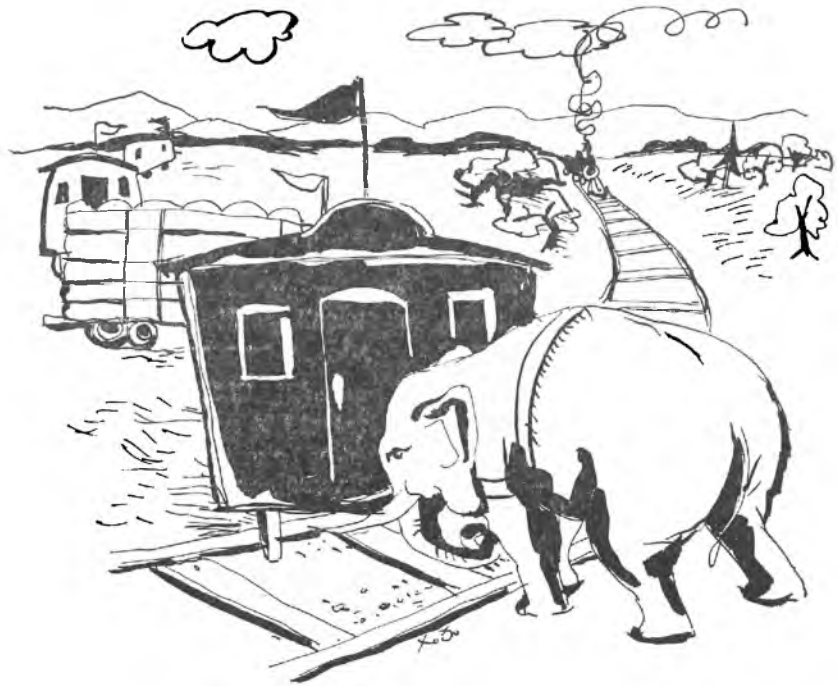
Трохи згодом якийсь цирк відїздив з Австралії і з огляду на старість Аліси, директор залишив її в зоопарку в місті Мельбурн. Не дивлячись на дбайливий догляд у парку, Аліса так хвилювалась, відчувачи себе поза цирковим життям, без любих товаришів, що перестала їсти, стала сумна, нерухома і врешті захворіла. Коли цирк повернувся в Мельбурн, — за Алісою приїхало вантажне авто до зоопарку й повезло її до цирку. Ще не бачивши її, слони почули її

запах, підняли хоботи й зустріли радісно свою найстаршу сестру. Аліса також, з піднесеним хоботом, виявляла вдовolenня. Її стомленість як рукою зняло. Жвагим кроком йшла на своє місце. Лиш виступати в циркові вже не мала сили — схудла, згубила ½ тону своєї ваги й жаль було дивитись, із яким зусиллям підіймала ногу одну за одною, так що Долл мусьв допомагати їй, підпираючи, щоб не впала. Але все було марно. Аліса, знесилена до краю, не могла вже триматися на ногах і впала. Викликали ветеринара - доктора Він ствердив, що вже не підійметься Аліса. Пан директор і весь персонал цирку, не дивлячись, що всі загартовані, не соромились плакати, шкодуючи за своєю любовою, розумною і лагідною Алісою.

Син директора цирку, Шарлі, запевняв, що Аліса розуміє все, що він їй каже. В перервах своїх виступів вона любила підійти й бокком притулитися до нього, ніби для дружньої розмови. Коли Шарлі казав щось не до неї, Аліса терпеливо чекала, коли він звернеться знов до неї. Така була ця незвичайна слониха!

Переклад з англійського

Л. Ліндфорс

Аліса підняла голову, підперла ззаду нерухомий віз і без великого напруження посунула й витягла його з рейок.

З радістю повідомляємо членство СУА, що голова п-ні Олена Лотоцька повернулася із своєї поїздки до Німеччини у справах ЗУАДКомітету, де виконала з успіхом своє завдання. Під час свого побуту в Європі відвідала навчальні станиці, що стоять під патронатом Відділів СУА та брала участь у Студійних Днях М.М.М. у Парижі.

* * *

На дні 30. і 31. серпня ц. р. підготовляємо Річні Збори Гол. Управи у Філадельфії. Прохаємо членок Гол. Управи підготувати звіти до того часу та упорядкувати свої справи так, щоб усі могли взяти участь у Річних Зборах. Іде про підготовку до XII. Конвенції СУА!

* * *

Дня 27. і 28. вересня ц. р. відбудуться у Філадельфії VI. Загальні Збори ЗУАДКомітету. Пригадуємо це Відділам СУА й радимо зголосити своїх делегаток. Треба, щоб зорганізоване жіноцтво брало живу участь у праці й рості цієї центральної установи.

* * *

Вже кілька Відділів повідомило нас про намірений спільний пікнік. Радіємо, що ця мила форма літньої зустрічі поширюється. Союзняки з різних Відділів та їх родини запізнаються з собою та проведуть спільно час на свіжому повітрі. Цей контакт напевне скріпить їх у співпраці в найближчому році.

* * *

У цьому числі подаємо опис прогульки, яку влаштував Відділ для своїх членок. Як гарно й приємно провели час! Могли б це взяти до уваги й інші Відділи СУА. Ще не пізно влаштувати таку прогульку до найближчої кліматичної місцевості!

* * *

Перегляньте дати Окружних Зїздів. Чи Ваш Відділ уже визначив свою делегатку до комісії чи на сам Зїзд? Комісії вибрано ще перед вакаціями на те, щоб вони могли добре підготувати тему. В перших днях вересня почнуть підготовку.

* * *

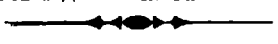
Кожен Відділ дістав уже цеголки Дому СУА. Прохаємо користати з літніх зустрічей та розпродувати їх також і між не-членами СУА. Час Конвенції вже недалекий. А на XII. Конвенції ми повинні спалити моргедж Дому СУА, щоб відтяжити Дім від кошовного довгу.

* * *

Ще не маємо висліду кампанії за приєднанням членок від усіх Окр. Рад. Прохаємо підчислити вислід у всіх Відділах і подати кількість приєднаних членок від вересня 1957 до червня 1958.

* * *

А на кінець бажаємо Вам успішних та приємних вакацій! Радимо забути всі турботи, знайти відпруження серед природи та скріпитись її впливом. Тоді повернемось відсвіжені та веселі до своїх обов'язків!

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА		64 Нью Йорк	20.00	5.00
від 28. травня до 30. червня ц. р.				
Річна вкладка і Організаційний Фонд:		Від. 12 Шикаго		7.00
Від. 12 Шикаго	20.00	20 Філадельфія		10.00
20 Філадельфія	20.00	36 Шикаго		37.00
34 Коговз	20.00	48 Філадельфія		45.00
36 Шикаго	20.00	Вкладка до СФУЖО:		
48 Філадельфія	20.00	Від. 12 Шикаго		1.05
		36 Шикаго		5.25

48 Філадельфія 6.75

Фонд Резервовий:

Від. 20 Філадельфія	20.00
34 Коговз	10.00
36 Шикаго	10.00
57 Ютика	10.00
48 Філадельфія	10.00
64 Нью Йорк	10.00

Фонд Конвенційний:

Від. 20 Філадельфія	5.00
34 Коговз	5.00
36 Шикаго	5.00
57 Ютика	5.00
64 Нью Йорк	10.00

Дім СУА:

На шері

Від. 11 Трентон	100.00
43 Філадельфія	25.00

Цеголки

Від. 27 Питсбург	25.00
34 Коговз	35.00
57 Ютика	50.00
59 Балтимор	14.00
62 Сан Франціско	16.00

По ж е р т в а

Від. 36 Шикаго	5.00
М. Білецька, Клівленд, з нагоди ювілею п-ва Чорніїв	10.00

Фонд Пятсот:

Від. 20 Філадельфія	16.25
36 Шикаго	5.00

Фонд „Мати й Дитина“:

Від. 16 Міннеаполіс	10.00
22 Шикаго	80.00
33 Клівленд	114.00
34 Коговз	10.00
36 Шикаго	15.00
43 Філадельфія	10.00
47 Рочестер	31.00
57 Ютика	30.00
63 Дітройт	12.00
сиротинець	10.00
64 Нью Йорк	150.00
„ 69 Лорейн	60.00
П. Бринь, Міннеаполіс	2.00

Фонд Стипендійний:

Від. 57 Ютика	5.00
---------------	------

Пресовий Фонд Н. Ж.:

Від. 34 Коговз	10.00
36 Шикаго	5.00
42 Філадельфія (збірка)	8.00
57 Ютика	10.00
„ 67 Перт Амбой	5.00
І. Бек, Дітройт	6.00
М. Крамарчук, Рочестер	4.00
М. Костів, Туганга	2.00
З. Никифорук, Джексон	2.00

З подякою

А. Кульчицька, фін. секр.
А. Сивуляк, касієрка

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Підготовка до Окр. Зїзду

На засіданні Окр. Ради дня 11. червня відчитано листи Централі в справі підготовки Окр. Зїздів. По довшій дискусії назначено Окр. Зїзд на день 5. жовтня. Для підготовки Зїзду вибрано такі комісії:

Організаційна: пп. А. Сивуляк і І. Качанівська, голова й секретарка Окр. Ради, Р. Матла (10), М. Барусевич (20), Банах (41), Гардецька (42), О. Грабовенська (43), О. Котович (46), М. Бабяк (48).

Виховна: др. С. Бережницька і Л. Онуферко (10), В. Ценко (20), М. Євсєвська і І. Винницька (43).

Зв'язки: пп. Н. Котович (10), Л. Дяченко (20), Білинська, Ст. Бочок, Яремко (52).

Рішено скликати комісії перед вакаціями для намічення теми. Організаційна підготує проекти, які Окр. Рада внесе на Конвенцію. Виховна застанеться над мобілізацією української матері. А в комісії зв'язків обдумують тут народжені з новоприбулими найкращий спосіб плекання зв'язків.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Дня 12. червня відбулось засідання Окр. Ради, на якому обговорено реченець і плян Окр. Зїзду. По виміні думок запроєктовано зробити Зїзд у Сиракюзі, на що 68 Відділ погодився. Як реченець Зїзду устійнено неділю дня 19-го жовтня.

Намічено також комісії, що підготують зміст нарад.

Організаційна комісія — др. Євгена Єржківська, голова, пп. Анна Макух (49), Анастасія Кравс (68) і Мирослава Приймак (47) члени. Комісія має зайнятися зорганізуванням Зїзду і приготовою проектів на Конвенцію США, які мав би Зїзд ухвалити.

Виховна комісія — п-ні С. Онуфрик, голова — пп. Марія Весела (6), Анастасія Смеречинська (47), Марія Крижанівська (47), Орися Костинюк (47), Ольга Бачинська (68), Іванна Парфанович (49).

Комісія займеться підготовою проблем на Окр. Зїзд і на Конвенцію.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звідомлення п-ні Пушкар

Дня 14. червня Окр. Рада разом із 64 Відділом США влаштували ширші сходи членок для вислухання звіту містоголови п-ні Ст. Пушкар про зустріч з п-нею Еліною Рузвелт. Як відомо, Союз Українок Америки вирядив до неї делегацію дня 18. березня, яку очолювала п-ні Ст. Пушкар.

Сходи відкрила в домівці 64 Відділу містоголова його п-ні Хр. Навроцька, привітала п-ню Пушкар і присутніх і передала ведення сходи голові Окр. Ради п-ні Олександрі Різник. Покликана до слова п-ні Пушкар розказала спершу, що дало почин до згаданій зустрічі. Це були статті, що їх п-ні Рузвелт опублікувала по своїй подорожі до СССР та в яких було багато невірних навітлених моментів.

Підготовка до зустрічі, призначення й упорядкування матеріалів, переклад їх на англійське забрали доволі багато часу. Показалось, що хоч ми всі краще або гірше знаємо життя в СССР, проте знайти відповідні цифри як протидокази советській пропаганді, не так легко. Заторкнуто п'ять головних ділянок життя — національне й релігійне питання, суспільну опіку, сільське господарство, освіту й жіноче життя.

Союз Українок Америки притягнув до співпраці визначних фахівців-спеціалістів. Допомогли співпрацю пані Олена Трофимовська, Марія Стратієнко, Тетяна Горашенко і панове Лев Шанковський, Кость Кононенко, Дмитро Левчук, д-р Роман Осінчук, Сергій Крашенніков. В доволі короткому часі вдалося зібрати відповідні факти і подати їх у зв'язкій формі ділових записок. Кожен учасник делегації перебрав реферувати одну ділянку.

Про саму зустріч і перебіг розмови уже писалось доволі багато. Та доповідниця підкреслила при-

вітне відношення п-ні Рузвелт, як також техніку такої зустрічі, де в роткому часі треба якнайбільше та якнайбільш переконливо сказати. Зустріч тривала півтори години, отже кожному учасникові делегації пропало не більше десяти хвилин, коли зважити, що господиня дому часто перебувала, вставляла питання і розказувала й свої спостереження з СССР.

В кожному разі ця зустріч навчила нас, що мусимо бути напоготові. Не можна опиратись на особисто пережитому чи почутому, а треба збирати факти, статистику, публікації. Треба опрацьовувати все те у зрозумілій для західньої людини формі. І вишколювати й підбирати людей, що вміли б це зручно й уміло подати.

Бо нагод до подібних стріч є щораз більше. Намірених культ-обмін принесе нові враження з СССР, що виявлять нові моменти непоінформованости про тамошнє життя.

По закінченні звіту присутні ставили ще питання й висловлювались до прослуханого. Товариською гутіркою закінчився цей милий вечір.

З ТОВАРИСЬКОГО ЖИТТЯ США КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Подружній ювілей

Дня 10. травня відбулась у Клівленді радісна подія. Відправлено Службу Божу з нагоди золотого подружнього ювілею п-ва Чорніїв. Ювіляти приступили до св. Сповіді й до св. Причастя. Дня 11. травня родина враз із приятелями приготували для них гарну несподіванку.

П-во Чорнії повінчались у 1908 році у Вілксбергах, Па., перенеслись у 1913 р. до стейту Огайо, де проживають до сьогодні. Дочкались четверо дітей — Михайла, Анни, Катерини й Мартина та 7 внуків. Син прилетів аж із Каліфорнії, а дочка прибула з ньюйорського стейту, щоб побажати батькам усього добра.

Степан і Марія Чорнії добре знані в українській громаді Клівленду. Степан Чорній був головою Нар. Дому, а п-ні Марія Чорній головою 14 Відділу США — немало причинились до оживлення громадського життя в нашому місті.

Староста п. Гр. Кукіз і старостина п-ні М. Білецька привітали ювілянтів хлібом-сіллю й короваем, що його спекла п-ні М. Кравчишин. Гості засіли біля гарно застелених столів і до смачної вечері, що її приготували членки Відділу США, дружка п-ні М. Кукіз і дружба п. А. Балко. Ювіляти щиро подякували за гарний вечір. У милій, товариській атмосфері проминув час.

З тієї нагоди пожертвували ювіляти 50 доларів на новозбудовану церкву Покрови Преч. Діви Марії, а 10 дол. на Дім США.

Марія Білецька

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Свято батька

В неділю, 22. червня зроблено прийняття в залі школи церкви св. Константина. Присутніх було 135 душ. Була весела програма під гаслом „Веселе Свято Батька“ Показано, як батько в краю провадить свій час після роботи, а як в тутешніх умовах. Відслідвано кілька злободенних коломинок, діти декламували і співали гумористичні вірші і пісні та веселі короткі оповідання. Мистецька частина була підготовлена імпрезовою референткою п-нею Оленою Бенцаль-Карпак разом із головою Відділу п-нею Катериною Гуцал, в якій приймали участь не тільки союзнянки, але й пластунки, сумівці, танцювальний гурток „Черемш“, дітки, а також і самі „Тати“. По закінченні програми подано перекуску. Перед початком перекуску о. Ганас прочитав молитву і поблагословив страву. Смачна перекуска, приготовлена союзнянками до веселої програми, витворила гарний настрій. О. Ганас сказав коротеньку промову про ролі жінки в родині і суспільстві, подякував за гарне переведення Дня Батька і на прохання управи Відділу проголосив Многая Літа всім батькам, яке й відспівали всі присутні. Від батьків виступив п. Федорців, подякував жінкам-союзнянкам за гарне прийняття, вперше улаштоване на широку скалю в Твін-Сіті і звернувся до присутніх допомогти своєю пожертвою 16-ому Відділові утримати школу в Авгсбурзі, Німеччина. Зібрано 54.00 дол.

По закінченні перекуску о. прот. М. Антохій прочитав молитву по-

дяки, а голова Відділу п-ні К. Гуцал щиро подякувала всім учасникам програми, особливо нашому молодому поколінню, яке ніколи не відмовляло нам у допомозі і завжди підтримувало наші імпрези, а також всім присутнім за їхню пожертву. Найстарший і наймолодший з присутніх батьків дістали спеціальні подарунки.

В. Єрмоленко, секретар

Відвідини у шпиталі

П-ні Оксана Бринь покищо не є членкою нашого Відділу, але маючи четверо дрібних дітей і беручи участь у громадському житті, допомагає нашому Відділові своїм співом. Коли вона захворіла недавно тому, наша референтка суспільної опіки п-ні Генсуровська відвідала її в лікарні. У відповідь на те дістала таку подяку:

Дякую Вам, дорога пані, й цілому 16 Відділові США за виявлену мені увагу й подарунок для моєї донечки. Дай Боже, щоб Ваша праця скріплювала завжди дружні взаємини між громадянами! Складаю з цієї нагоди 2 дол. на фонд „Мати й Дитина“.

Подаємо це як приклад, в який спосіб Відділ США може приєднати собі членів чи симпатиків.

К. Гуцал, голова

НЬЮАРК, Н. ДЖ.

Чудовий приклад

Коли я бувала в Ньюарку, то іноді чула про якісь суперечности, незадоволення в окремих випадках; але буваючи на сходинах, на різних імпрезах та підприємствах, що їх улаштовував 28 Відділ США, навіть спеціально придивляючись, я бачила заклопотаних, працюючих жінок, які були охоплені одним бажанням провести якнайкраще справу, що була на той час перед ними. Не видно було навіть втоми або якогось незадоволення, не то що суперечок.

Знаючи цю приемну атмосферу, я вирішила в День Матері, 11-го травня, поїхати з Відділом в екскурсію до оселі Робітничого Союзу. Оскільки я живу далеко від Ньюарку, то не могла віддати хоч трохи й своїх сил на складну підготовну роботу, а була тільки свідком уже наладної дії, що йшла надзвичайно зорганізовано, без затримок і помилок. Можливо, що труднощі були, але вони перехо-

дили під умілим керівництвом доволітньої голови Відділу, п-ні Настюкової, знаної з свого організа-торського хисту й тактовности.

Від Української Централі, де є домівка Відділу, відійшов великий автобус на 40—50 людей та декілька приватних автомашин. Дорога до Оселі дуже живописна й дві години подорожі пройшли непомітно. По приїзді, п-ні Настюкова вийшла перша і робила знімки на кіноплатівку приїзду, виходу з автобусу, як і далі на протязі всього дня документувала цікаві моменти.

Після короткого відпочинку всі пішли до гарно накритих столів на обід. Тут проходила вся врочиста частина програми за дуже добре опрацьованою доповіддю (п-ні Бемко), з дійсними несподіванками, з веселими скечами, де п-ні Олесницька (молодша) подала дотепно характеристику багатьох членок Відділу; співав добре хор під орудою п-ні Тарнавської, були й сольові виступи — всього не згадаєш. Головним цвяхом, на мій погляд, були дві справжні несподіванки, яких обекти не сподівались якогонебудь признання, але цілком заслуговували на те. Так було нібито намічено, що почесною мамою тієї зустрічі буде п-ні О. Гординська, але коли п-ні А. Настюк почала це проголошувати, їй перебили і назвали саме її почесною мамою, обдарувавши квітами. Ще більшою несподіванкою було для п-ні О. Гординської відсвяткування її 10-річного секретарства у Відділі. Вона одержала цінний подарунок — велику валізу для подорожі до Каліфорнії, яка мала відбутись у червні та вислухала звернень, які зворушили не тільки її, але й інших слухачів.

П-ні Олесницька (старша) виголосила промову, якою зясувала владу та громадський шлях п-ні Гординської, що триває вже декілька десятиріч, не зважаючи на трудні політичні чи родинні обставини. Її громадська робота в Відділі сягає значно ширше секретарських обовязків, не кажучи вже про її становище у Централі США.

Після обіду всі учасниці розходились гуртками по гарному парку оселі з чудовими краєвидами, але не скликані спеціально більшістю опинилися знов у другому будин-

ку, де був фортеп'ян, і почались співи, танки, гри, що продовжувались до відїзду.

Три години поворотної подорожі, коли було вже темно, знов не були тяжкими, бо майже весь автобус співав пісні.

Тепер чекаємо на показ кінофільму, на який закличе голова, п-ні Настюк.

Назвала я головним пунктом цього дня несподіванки через те, що члени Відділу виявили себе всі добрими організаторками та такими, що вмюють тримати таємниці. Як добре зіграна оркестра може іноді грати без диригента, так і члени Відділу, десь умовляючись, зуміли зробити це без керівництва.

Прогулька на День Матері влаштовується вже другий рік і, вмїщаючи звичайні урочистості, проходить так, що залишає довгий слід у пам'яті.

Цей приклад можна поручити й іншим Відділам не тільки тому, що він дає можливість добре провести час і ближче згуртує членок, але може породити ті особливості, що є в членках 28-го Відділу — це бажання зробити добро іншим, забуваючи дрібні егоїстичні вимоги, — а робити приємне людям, чи не є основне в нашому житті?

О. Трофимовська

Співпраця при концерті

Учительський Каледж у Монтклері був тереном цікавого концерту, що відбувся дня 23. травня. За почином Інтернаціональної Ради з Вест-Ессексу у співпраці з різними національними групами, а між ними і з 28 Відділом СУА в Ньюарку, влаштовано виступ відомих мистців, що походять із сходу Європи. Українське мистецтво репрезентувала в цьому концерті піаністка Дарія Каранович, яка відіграла речі Брамса, В. Барвінського, Л. Ревуцького, Б. Лятошинського й Шопена. З нагоди цього концерту відбулась того ж дня в галі перед концертною залю виставка українського мистецтва, що її зорганізувала п-ні Мирослава Гординська. Деякі експонати для цієї виставки позичила Централя СУА.

КОГОВЗ, щ. Й.

Річні збори 34 Відділу СУА

Дня 23. лютого в залі Українського Горожанського Клубу зішлись членки Відділу. Збори, в присутності сімнадцяти членок (Відділ має 27 членок), відкрила молитвою голова Відділу п-ні Зиновія Білас. Зборами проводила п-ні Ольга Павлів — предсідниця, і п-ні Уляна Омецінська — секретар. Після прочитання протоколу з минулорічних зборів (п-ні Надія Касянчук), прослухано звіти: п-ні Зиновія Білас — голови Відділу, п-ні Надії Касянчук — секретарки, п-ні Ярослави Ракочої — касієрки, п-ні Софії Мілян, реф. суспільної опіки, п-ні Олени Бачинської від контрольної комісії.

В 1957 році відбулося вісім сходів Відділу, троє засідань управи та один святочний реферат „Листопад“, що його приготувала культ.-осв. референтка п-ні Анна Гогоша. Для всього місцевого українського громадянства влаштовано Свят-Вечір традиційно дня 6. січня 1957 р. Відділ брав участь з іншими місцевими організаціями (УККА, Укр. Гор. Клуб, Сестрицтво парафії св. Петра і Павла) в улаштуванні пікніків, Базару та концертів. На добродійні цілі уділено 140 дол., на „Фонд 500“ зібрано 33 дол.

Уділивши абсолюторію урядові на внесок п-ні О. Бачинської, вибрано новий уряд: п-ні Ольга Павлів — голова, п-ні Ксеня Кухар — містоголова, п-ні Надія Касянчук — секретар, п-ні Марія Галькевич, касієрка, п-ні Олена Бачинська — культ.-осв. реф., п-ні Стефанія Кушнір і п-ні Софія Мілян — суспільна опіка, п-ні Зиновія Білас і п-ні Анна Гогоша — контрольна комісія.

Надія Касянчук

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звіт із діяльності 43 Відділу

43 Відділ СУА (північ) у Філадельфії закінчив довакаційну діяльність.

Реасумуючи пройдений етап праці за час від оснування Відділу (осінь 1957) аж до червня, можна сміло сказати, що Відділ наш стоїть на сильній основі повного довіря, співпраці й гармонії, що є найкращою запорукою ще більшого росту і ще більших успіхів.

Простора й гарна домівка Відділу дедалі не вмїщатиме своїх членок (90), які кожного першого понеділка в місяці збираються на спільні сходи. Відсутність матерей, обтяжених малими дітьми й хатньою працею, знаходить завжди оправдання. Наші щомісячні сходи не є лиш скучним обговорюванням адміністративних справ. Вони є приємною товариською зустрічю жінок, що раді поділитися новими спостереженнями, новими ідеями, новими плянами.

В програму сходів 43 Відділу входять завжди, крім ділових справ, звітів, розподілу праці і дискусій за чаєм і солодким, ще й реферати та доповіді на різні теми. За останні місяці прочитано такі реферати: „Пам'яті Ольги Басараб“ (п-ні М. Данилів), „Чи жінки заводіють Америку?“, „Про моду“, „Вечеря в хінському ресторані“, „Українська Мати“ (п-ні І. Савицька), „Голод на Україні“ (п-ні М. Євсєвська), „Психологія снів“ (п-ні С. Пушкар). Особливо треба відмітити доповідь др. П. Мірчука, як запрошеного гостя, на тему: „Українці в Югославії“.

В рамках діяльності нашого Відділу є постійна допомогова акція. Відділ висилає пакунки та ліки, зобов'язався також розпродати 100 цеголок на сплату дому СУА. Останньо вирішив взяти під постійну опіку одну старшу віком жінку, бувшу громадську діячку.

Каса нашого Відділу підсилюється грїшми, що приходять із вкладок та різних товариських імпрез. Крім Свяченого, Просфори, передсвяточного базару печива, Відділ улаштував „Перкалеві Вечерниці“, добре підготовані і старанно переведені. Вечерниці ці були справжньою подією в товариському житті Філадельфії, обіднали старше й молоде громадянство в один спільний гурт, а до каси 43 Відділу внесли поважну суму гроша. Заохочений черговим успіхом, Відділ заплянував улаштувати восени вишивані вечерниці.

Повна ініціативи й неструджена голова нашого Відділу п-ні О. Грабовенська на останніх чергових сходах подякувала всім присутнім за допомогу в праці й побажала членкам приємних та здорових вакацій.

Пресова референтка

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Свято Матері в 47-му Відділі США

Дня 11. травня ц. р. зійшлися членки Відділу і їх діти у гарно прибраній залі. Голова Відділу п-ні Анна Капітан відкрила Свято, привітала всіх матерей, побажала їм Многих Літ та потіхи зі своїх діток.

Програму Свята вела п-на Дарія Белей, яка після коротенького вступного слова викликала дітей до виконання поодиноких точок програми. На самому початку наймолодші віком діти: Христя Олексин та Орест Єйна привітали китицею квітів найстаршу віком Маму — паню Анну Загаевич. Це відразу впровадило всіх приявних у дуже милий і піднеслий настрій. Маленький Ярчик Приймак гарно і відважно виголосив віршик „На Свято Матері“. Після того всі менші дівчатка, одягнені у вишивані сорочечки та спіднички, гарно виконали дві гагілки, а саме „Соловечку...“ та „Ой, на горі льон...“ Маленька Тереня Павлишин чистеньким та милим голосочком відспівала „Човник хитається“, виконуючи при тому відповідні рухи.

В другій частині Свята діти шкільного віку виконували свої точки, які вони самостійно приготували в честь своєї мами. Насамперед Галина Матковська дуже гарно віддеклямувала вірш „Вступила до церкви маленька дитина“, а опісля слідували фортепіанові соля Марти Остапюк, Христі Гавриляк, Зірки Зелез, Богдана Приймака та Юри Тимочка. Присутні нагороджували щедрими оплесками молоденьких піяністок і піяністів, які виконували свої точки наравду дуже гарно. По фортепіанових солях старші діти виконали збірну деклямацію „Марш молоді“, яка всім дуже подобалась. На самому кінці всі приявні в залі діти, під звуки маршової пісні вручили своїм мамам „Китицю барвінку з Рідної Землі“.

Після мистецької частини Свята відбувся спільний підвечірок для всіх присутніх гостей, що його приготувала господарська референтка п-ні М. Мартинович з допомогою кількох членок. Настрій на підвечірку був дуже симпатичний і всі задоволені розійшлися домів.

Свято підготувала культурно-освітня референтка нашого Відді-

лу п-ні Людмила Демиденко, а п-ні Оріся Костинюк акомпаніювала дітям до вправ.

Анна Єйна
пресова референтка

ДІТРОЙТ, МИШ.

Куховарський курс 63 Відділу

На сходинах Відділу виринула думка перевести такий курс. У Відділі є багато досвідчених господинь. А рівночасно є багато молодших, що хотіли б чогось навчитися. Чому не використати вміння одних і охоту других?

Матеріал поділено так, щоб курс не забрав надто багато часу, а всеж подав „усього потрохи“. Досвідчені господині поділили між себе навчання. П-ні С. Шумило перевела показ печення дробу без костей трьома способами. Рівнож показала печення півфранцузького тіста для паштетиків. Відділ риб провадила п-ні Н. Петріна і показала два способи їх приготування. Торти, медяники й печиво — це була ділянка п-ні Ю. Козак, яка під час своїх лекцій, окрім практичного показу, подала безліч приписів. Також показала різні способи прибирання тортів. Таємницю скомплікованого французького тіста з кремом відслонила нам п-ні Індра. П-ні Н. Крохмалюк перевела показ різnorodних салаток і майонезів, а п-ні М. Скасків показ паштету, крокетів і різnorodних паштетиків. Всі пані, крім практичних показів, давали ще різні поради і приписи, які тепер підготовляємо до друку.

Ці практичні покази, які ми перевели впродовж 2-ох тижнів у квітні, показали дуже вдаль спробою. Тому восени, коли закінчиться сезон пікніків і виїздів на вакації, плянуємо повторити їх у ширшому масштабі.

Курс проходив у дуже милій товариській атмосфері і приєднав нам багато прихильниць і членок. Всім паням, що ділились своїм знанням і досвідом, як також усім учасницям — щира подяка.

К. Кучер

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльності 64-го Відділу

Перед війною наша еміграція мала дуже широке поле для хари-

тативної діяльності, бо підтримувала матеріально різні культурні, гуманітарні та політичні організації в Ріднім Краю. При її допомозі будувались на наших західних землях церкви і Народні Доми, вона піддержувала наших воєнних інвалідів, політичних в'язнів, тощо, а окремі особи піклувались ще й своїми родинами, допомагаючи їм при купні поля, будуванні дому чи поліпшенні господарства. Теперішня еміграція мусить обмежитися що-найвище до підтримання фізичного існування рідних, а зорганізована суспільність до опіки над земляками в Європі посилює ліків, одежі та необхідних речей, щоб дати змогу їм перетримати трагедію їхнього життя та рятувати від денационалізації їх дітей, народжених на еміграції. Передусім згуртовані в своїх організаціях жінки вважають своїм першим обов'язком прийти з допомогою залишенцям в Європі, що знайшлися в тяжкому життєвому становищі.

Також 64-ий Відділ Союзу Українок Америки в Нью Йорку вже 4 роки від часу свого заснування жертвенно проводить харитативну працю. В 1955 р. вислав на допомогу для наших залишенців в Європі 487 дол., в 1956 р. 1104 дол., в 1957 р. 1823 дол. Цей Відділ зорганізував теж в останньому році посилку пакунків і переслав досі до Європи 45 пачок вагою 35—38 фунтів. Саме порто коштувало 249 дол. 40 ц.

Управа складає сердечну подяку всім жертводавцям і членам, що не жаліли ні часу, ні праці для приготування і висилки пачок землякам в Європі та прохає не забувати про них і на майбутне.

Ольга Соневицька
пресова референтка

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Свято Т. Шевченка

Дня 30. березня зійшлась українська громада в залі Нар. Дому. Хор Відділу під керівництвом церковного диригента п. Грабара започаткував академію американським гимном. О. Габро, наш папрох виголосив вступне слово про життя і творчість нашого геніяльного поета. Потім жіночий хор відспівав „Заповіт“ і „Реветя стогне“. Слідували деклямації дітей

наших членок. Віра Стек деклямувала „Село“, Оріся Галушка „Садок вишневий“, Маруся Барлецька і її братік Степан „Сонце України“ і „Українець я маленький“ та Сузі Левицька „Тарасові“ Муш; додати, що діточки вивязались прекрасно, а до помочі прийшов нам мікрофон, що є власністю п. Яремка. Потім дитячий хор під керівництвом п. Грабара відспівав такі пісні: „Тобі, Земле“, „Батьку Тарасе“ і „Учітеся“ П-ні Стек, культ. освітня референтка Відділу, закінчила першу частину рефератом на тему „Мати, жінка й дитина у творчості Т. Шевченка“

Після короткої перерви слідувала друга частина програми. Пані О. Грицай зі своїми діточками — Миросьом і Танею, виконали інсценізацію „Розрита могила“ Богдан Ковалюк відіграв на гармонії кілька пісень. Потім хор наших дітей виконав пісні, а саме „Слава Кобзареві“, „Україно моя рідна“ і „За Україну“ Даліше п-ні Харченко віддеклямувала „Немає гірше, як з неволі“, Юрчик Стек „Думи мої“, Ромчик Галушка „Ой, три шляхи широкі“, Гануся Левкович „Немає кращого на світі“, а Ніна Харченко „Сестрі“. Свято закінчив жіночий хор піснею „Встає хмара“ і українським національним гимном.

Слід згадати, що майже всі членки — а нас тут дуже мало — доложили всіх зусиль і часу, щоб підготувати цю академію. Приходили точно на проби, приводили дітей, навчали їх деклямацій. Пп. Барлецька і Ковалюк зайнялися декорацією сцени, а опісля влаштували перекуску для дітей. Щире спасибі всім за їх труди!

Н. Стек

культ. освітня реф.

Звіт із діяльності

Українці, залишивши рідні землі, розіхались по всьому світі. Найбільше скупчення є біля промислових центрів, де можна легше забезпечитись працею. Тому в тих околицях і громадське життя можна вести жвавіше і систематичніше. Як із преси, також із щоденної розмови бачимо, що культурно-освітня робота стоїть в одних місцевостях на низькому, а в других на вищому рівні. Це в великій мірі залежить від кількості українського населення, а також від ступеня національної свідомо-

67 Відділ СУА в Перт Амбой, Н. Дж., дав почин до Свята Т. Шевченка. На світліні о. парох Габро, членки Відділу і дитячий хор із своїм диригентом п. Грабарем

сти української групи. Коли поливитись на розпорошення членок нашого осередку, то можна сказати, що осередок працює незле, приймаючи до уваги, що членки живуть також в околицях Перт Амбою, як: Фордс, Едісон Тавнішп, Вудбрідж.

Роботи зроблено протягом звітного часу не так багато. Але на таку кількість членів, яку має наш осередок, це є добре. Треба прийняти до уваги, що кожна з членок є в першу чергу матірю своїх дітей, в обовязку якої лежить поважне завдання виховати дитину. Кожна з членок працює й не так легко знайти часу для громадських обовязків. Але кожна намагається знайти той час і хоч трохи вложити своєї праці в ту поважну й відповідальну ділянку, яка є обовязком кожного українця, що виїхав поза межі Батьківщини.

Протягом року проведено 9 ширших сходин та 3 засідання у праві, на яких обговорювались справи виховання дітей, проведення святочних імпрез, виведення народніх звичаїв та просунення їх до інших національних груп, як писання писанок і інше.

Відбуто святочні сходини в честь героїнь, на яких п-ні Стек прочитала змістовний реферат та Свято Матері з прочитаним рефератом п-ні А. Харченко. Діти гарно деклямували вірші на відповідні теми. Особливо гарно говорять

по-українськи і деклямують такі діти: Вірця і Юрчик Стеки, Таня Грицай, Оріся і Ромко Галушки, Сузі Левицька, Маруся Барлецька Богдан Ковалюк.

Гарно підготували та провели „Базар“. Багато вложили праці в ту роботу всі членки Відділу.

Треба відзначити велику роботу голови Відділу п-ні Грицай у підготовці та самому проведенню писання писанок. Курс пройшов на високому рівні і дав добрі наслідки. Скористало з курсу 50 осіб.

У цьому році ми мали весілля однієї з найактивніших членок п-ни Люби Федасюк. На весіллі, за нашим звичаєм, молодих зустріли на порозі родичі з хлібом-сіллю і був гарно спечений коровай панею Макар. Промовляючи до молодих і до присутніх гостей такою молоді зупинилися на українських звичаях та виготовленні короваю, що його піднесено високо на руках. Це був один із гарних моментів ознайомлення присутніх із українськими звичаями. Гості з великим захопленням слухали й дивились на гарно прибраний коровай.

Відділ поставив виставу-комедію „Чар однострою“ в Перт Амбою, Савт Ривері й Пассейку. Проїшла досить гарно. Виконавцями були пп. Люба Федасюк-Клячко, Ольга Грицай, Рома Федасюк, Леонід (Докінчення на 3 ст. обгортки)

Крізь Ториву Життя

Перед Різдом, як було умовлено, ми помінялися місцем із драмою. На святах мали великі каси, але дирекція затримала виплату платень на кілька днів. Досвідчені актори брали аванси і стерегли кімнати, де містилась дирекція театру. Та не встерегли. Дирекція пішла з маленькою валізкою до купальні і більше не вернулась. Втекли, забравши з собою театральну касу.

Але що значить для молодих і певних себе і своїх сил людей — залишитись без грошей. Ми тільки впевнились остаточно щодо моральної вартости провуду нашого театру. Рішили продовжувати роботу, заложивши товариство на марках. Місто, дізнавшись про втечу дирекції, було обурене і пішло нам на зустріч, віддаючи театр. Оркестра, хор, а навіть старші здавалось, погодились на цей перехід. На жаль, воно на ділі так не було, про що ми в швидкому часі й переконались. Це був так би мовити „огірковий“ посвяточний сезон, коли навіть у театрах, що існують без скандалів, каси підупадають. А не то в нашому, де недавно трапилась така історія, в якій далеко не всі розбирались. Дирекція, забравши наші гроші, лишила нам ще й борги за афіші, костюми, іт. д. І от перша пригода трапилась, коли ми на другий чи третій день ставили оперу „Ріголетто“ Під час першої дії з'явився в театрі урядовець із костюмерні й вимагав, щоб ми заплатили борг, або скинули костюми. З великими труднощами вдалось його заспокоїти й дограти виставу.

Але гірше вже було, коли сам режисер, одягнений і ухарактеризований заявив перед виходом на сцену: „Гроші на стіл, або не йду на сцену!“ Треба було йому заплатити. Решта старших теж вимагала належних їм грошей. Звісно, ми не могли всіх задоволити. Працювали як скажені. Одна тільки управа міста ставилась до нас доброзичливо, бачучи наше добре бажання упорядкувати справи. Мінськ — жидівське місто, а жиди — як відомо — це влячна театральна публіка. Серед наших солістів і хористів були жиди, які повели агітацію і публіка масово відвідувала театр.

Пройшов може місяць такого існування. Стало легше дихати, бо поплатили найбільш пекучі борги. За декілька днів, думали ми, почнеться масляна, збори підіймуться, а з великим постом кінчається сезон і ми повернемось до Москви переможцями. Там внесемо скаргу на антрепренора, і старших, що покинули нас у тяжкий мент. На жаль так не сталося, як бажалося!

Ті старші, що відійшли від нас, не виїхали і жили в Мінську. Вони повели переговори з диригентом і режисером і перетягнули їх обіцянками на свою сторону. Саме на масляну неділю оркестра поставила нам ультимат, або заплатити їм усе, що були їм винні, або вони не гратимуть. Стільки грошей готів-

кою ми не мали, а вони не погоджувались чекати. Цьому зарадити ми вже не могли і нам довелося спустити прапора. Але в одному помилились наші противники — місто відмовилось відступити їм театр.

Але й ми повернулись до Москви не переможцями, а переможеними. Так скінчився мій перший і останній сезон у російській опері. Повернулась я зовсім розбита. Здоров'я моє було зовсім розхитане, а морально почувалась дуже зле. Якимось соромно було за свою глупоту. Зустрічалась я з членами нашого театального гуртка і вперто мовчала на їх запитання.

Згодом, заспокоївши свої нерви і опанувавши їх, я мусіла признати, що старші мали деяку рацію. Це ж були фахівці, фахові працівники сцени, себто люди, що продають за гроші свій товар, в даному разі свої співочі здібності, на розвиток яких вони потратили час і гроші. Відомо, що між ремісниками є й майстри своєї справи, є середні робітники, як і партачі. Хто ж винен, що я в своїй „ідеалізації“ прийняла партачів за майстрів, якими вони себе в своїй наївності самі уважали?

Рідко коли в той час хтонебудь думав, що опера то є власне музична драма. Були предтечі Шаляпина і Станіславського, але це були винятки з загального правила. Так велася справа десятками літ. Досить згадати талановитих співаків італійської опери, що чаруючи своїми фермато і піяніссімо, робили на сцені просто ритмічні вправи, не надаючи тим вправам жадного вислову. Каси робилися, публіка оплескувала, рецензенти хвалили! Чого ж ще було треба? Тільки я, розбещена дбайливим відношенням до мене і до вимог мистецтва в школі таких дійсно майстрів, як мій професор співу, або, прим., Немирович-Данченко, та приязню і критикою своїх товаришів, не розуміла, чого власне нам не доставало. Це був час переоцінки вартостей. Ми, молодь мріяли про прапори, на яких виписані були нові гасла, а яких загально актори того часу не знали і знати не хотіли. Для них вони, себто ті гасла, грозили смертю!

Тому й не диво, що старші актори так нас ненавиділи. Боронилися, як могли проти нашого наступу. Хтось мусів поступитись, і звісно, той, хто був слабший. А слабшими були ми, бо мали менший репертуар та зовсім не мали досвіду в театральному житті. Хвороби серцевої ми не придбали, але я дала собі слово більш ніколи не підписувати контракту. Жила в Москві і час від часу виїздила на гостинні виступи.

Під час однієї поїздки зустрілась я з товаришкою з Драматичної Школи, що служила у тому місті, але в драмі. Вона власне намовила мене виступити в їх театрі. Я погодилась на один виступ у песі „Кума Марта“, а потім успіх затягнув мене і я лишилась із ними до кінця сезону. Так відбувся мій перехід до

драми, де я знайшла велике вдоволення. Ніколи я не шкодувала за оперою, хоч і любила музику. Але актор більше може числити на власні сили й не залежить від такту, ритму і т. д.

Був це сезон 1903-1904. Я попрацювала з ними аж до хвилини, коли вибухла російсько-японська війна.

РОСІЙСЬКО-ЯПОНСЬКА ВІЙНА

I.

Ще в дівочому інституті ми, коли вчили історії воєн, захоплювались ролею медсестри. Здавалось нам, що це найбільше шляхетне покликання жінки — ота допомога раненим і полоненим. Нас кілька дівчат-ідеалісток постановило перейти потрібний вишкіл по закінченні інституту. Вірні тій обіцянці, ми закінчили таку школу й нас зарахували в кадри сестер Червоного Хреста. А ми дали собі слово в разі вибуху війни їхати на фронт.

Не памятаю вже чи мої товаришки дотримали слова. Але вибух війни вдарив зразу в мою родину, бо моїх чотирьох братів покликано на фронт. А мене, на підставі давнього зголошення покликано до Петербургу, до Євгеніївської Общини Сестер. Мені дали 3 дні на збори для виїзду.

Рідня моя лементувала. „Збожеволіла дівчена! Скінчила музичну, драматичну школу, має на сцені майбутнє, нервова і ніжна по вдачі, зі слабким здогляв'ям і їде на такий жах, щоб потім опинитись у домі божевільних. Та чого? Та куди?“ На такі суперечки

братовими, тітками, кузинками й іншими я стратила непродуктивно всі три дні і мусіла в останню хвилину купити собі потрібний виряд в „общині“, себто в гуртожитку сестер. Все це було не по мірці, там за довге, там за широке, а плащ був таких неймовірних розмірів, що навіть я, яка весь час потішала себе думкою при виборі річей: „Нічого, їду ж не на баль!“ — довго вагалася чи брати його? Та перемогла думка, що на ньому добре буде переносити ранених. О санкта сімпліцітас! Чи я уявляла собі працю сестер?

В часи війни серед вищих сфер було „в моді“ працювати в організації Червоного Хреста. Вся вища аристократія з обома царицями на чолі знайшлася там. З огляду на моє походження мене зарахували до відділу, що складався з самої петроградської „еліти“

Перед відїздом, до нас, себто до гуртожитку, щодня приїздили від імени цариць різні фрейлини, роздавали іконки і т. д. Відправляли нас дуже вчисто, як якихнебудь героїнь. На двірці виголошували промови, засипали квітами. Біля нашого вагону П. кляси лунала французька мова, жінки з рідні умлівали, мужчини дискретно змахували сльозу. Я нетерпеливо чекала З. дзвінка, бо й мене проводжало багато рідні, що мали відповідні до моменту обличчя.

Нарешті поїзд рушив і я з полегшою зайняла призначене для мене місце в вагоні. „Фонші“, як я злісно називала тих представниць вищої шляхти з одностроях сестер-жалібниць, почали придивлятись до мене, як мені здавалось, з призирством. Мушу признатись, що я у своїй уніформі з чужого плеча виглядала поруч із тими елегантними сестричками

як справжній страхопуд. З поблажливою чемністю одна з них звернулася до мене, пропонуючи мені по-французьки цукорки. Почувши відповідь тією ж мовою та моє прізвище, бідна дівчина мало не упустила коробки. За хвилину біля мене зібралась ціла купа сестер і я відразу зайняла в їх уяві становище „ідейної оригіналки“. Згодом я переконалась, що то були дуже симпатичні і виховані дівчата і жила я з ними в повній згоді.

Ми їхали в резерв Іркутська. В Москві ми мали першу пересадку. Приїхали туди біля 7-мої години ранку. У мене в Москві був брат, що виїхав на двірць, щоб попрощатись зо мною. З приводу того у мене виринуло перше непорозуміння із старшою сестрою відділу.

Побачивши брата, якого я дуже любила, я кинулась йому на шию, а він мене щиро обняв і притулив до себе. Прощаємось на так довго! А тут оця поважна матрона попростувала в мій бік і відкликала до себе.

— Що це ви, сестро? При людах, на двірці, сестра в уніформі в обіймах старшини? Подумайте тільки, що скажуть люди на те?

Я спалахнула, почервоніла від образи і покликкала брата.

— Дозвольте познайомити вас із моїм братом! Костю, стань тут поруч мене! — Ми були дуже подібні одне до одного.

— Полковник Х., — взяв той під дашок, здивовано слідкуючи за мною. — Чим можу служити?

— Пробачте, пане полковнику, — завела солонку старша сестра, — що відкликкала вашу сестричку. Я хотіла їй лиш сказати, що вона вільна до 6 години вечора і може провести з вами цілий день.

Я мовчала, ледве стримуючи себе, брат здивовано дивився на нас, а сестри, що поза спиною старшої чули вже нашу розмову, душилися від сміху.

— Ходімо, — сказав нарешті брат, нічого не розуміючи, — поснідаємо в буфеті. Ми відійшли.

Знов цілий день сліз, охання й ахання рідні, що жила в Москві. Мені це все так надокучило, що я одній тітці, яка, драматично заломивши руки, вигукнула: „Навіщо ти їдеш?“ — відрізала коротко:

— По чоловіка!

Здається така відповідь її найбільше задовольняла, принайменше для неї мій відїзд набрав реального зміслу.

На двірці знову, але вже остання вчистість. Фрейлина вел. княгині Єлисавети Джунковська роздавала нам образки. Побачивши мене з братом, якого вона добре знала, приязно кивнула нам головою, а цілуючи мене, сказала:

— Так тішуся за наших вояків, що попадуть під вашу опіку. Завтра їду до Петербурга, буду у вашій тітці і скажу їй, що бачила вас веселою й бадьорою!

Старша сестра, що стояла поруч із Джунковською, мало що не впала зі здивування. Отже доводилось рахуватись і з тим „опудалом“? Світ навзворіть!

ВІСТІ З ФОНДУ „МАТИ Й ДИТИНА“

У продовженні звітів за шк. рік 1956/57 подаємо перегляд праці шкіл українознавства:

Школи

Мюнхен-Мозак

Школа існує від 1952 р. Від липня 1953 підтримує її фінансово 22 Відділ СУА в Шикаго.

На початку шк. р. 1956/57 записалось 16 дітей, в кінці року було їх 7. Частина дітей виїжджала, два учні виїхали до Малої Семінарії в Римі. Вік дітей 7—13 р. Для навчання поділено їх на 4 групи. Кожна з груп навчалась раз на тиждень протягом 1½ год.

Одначе при такому мінімальному часі для навчання кожної групи, згідно зі звітом, вчителька п-ні Оріся Гарасовська, що провадила навчання в усіх групах, встигла пройти весь матеріал за відповідними програмами в повному обсязі, як з української мови, так з історії і географії. Вивчено багато пісень (релігійних, народних, стрілецьких, пластових, колядок, гаїлок і пісень до різних імпрез). Вивчено вірші до імпрез, що їх влаштовувала школа, а саме Т. Шевченка, І. Франка, В. Сосюри, Н. Забіли. Прочитано дітям І. Франка „Коли ще звірі говорили“ й „Абу Касимові капці“, М. Коцюбинського „Харитю“, М. Вовчка „Горпину“, оповідання А. Чайковського й Віри Вовк. У 3 і 4 групах, згідно зі звітом, пройдено з дітьми головні події й постаті княжої доби. Географію пройдено за підручником Ю. Сірого „Україна, земля моїх батьків“. Навчання релігії відбувалось правильно.

Бібліотека при школі має 165 книжок, що їх пожертвував 22 Відділ СУА.

Із імпрез влаштовано — Свято Листопада, св. Миколая, дитячу костюмізку, ялинку, свято Т. Шевченка, Свято Матері, писанку.

Авгсбург

Школу реорганізовано в 1952 р. Від грудня 1953 перебрав опіку над нею 16 Відділ СУА в Міннеаполісі.

На початку шк. року 1956/57 дітей було 7, в кінці року 4. Пересічний вік дітей від 7—12 р. Частина дітей виїжджала до Америки.

Діти були поділені на 3 групи. Навчання відбувалось раз на тиждень (у 2-й групі 1 год., а в 3. і 4. групі по 2 год.). Вивчення української мови, як також історії і географії провадила вчителька п-ні Н. Шраменко за відповідною програмою. Діти вивчили кілька українських пісень і колядок. При школі існує невеличка бібліотека з 30 книжок, якою користуються всі діти. Цінним у роботі вчительки є організація свят, з нагоди різних роковин або в честь героїв, як Свято Листопада, Базар, Свято Державности, Свято Т. Шевченка, С. Петлюри, Є. Коновальця, до яких вчителька підготувала учнів бесідою на відповідну тему. Окрім тих свят діти відбули свято св. Миколая, ялинку, Свячене та Свято Матері.

(Докінчення зі ст. 30)

Харченко, інженер Анатоль Вовк. Режисер інж. Тарас Грицай.

З нашої невеличкої каси вислали до Фонду 500 — 100 дол., на організаційні справи капелі Бандуристів — 10 дол., на допомогу інвалідам — 20 дол., на будову школи в Перт Амбою — 230 дол.

Хочу в коротенькому звіті підкреслити, що робота чи на вищому чи на нижчому ступені є цінна й її треба провадити для добра нашої національної справи, для добра нашої дорогої далекої поневоленої України.

Анастасія Харченко

Секретар 67 Відділу СУА

ДО ЧИТАЧОК НАШОГО ЖИТТЯ

Прохаємо наших передплатниць, що мають у себе річники чи поодинокі числа „Жіночої Долі“, „Жінки“, чи „Нової Хати“ — пожертвувати їх для Музею СУА. У приватних сховках часто лежать без ужитку, а в Музею принесуть велику користь для дослідів над нашим жіночим рухом.

Гол. Управа СУА

ЧАС ТО ГРОШІ!

Своєчасно внесена передплата дає здорову фінансову підставу видатництву.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

7. липня — Різдво Івана Хрестителя — свято „купальське“. Напередодні Купала збирали в лісах і на левадах цілюще зілля.

12. липня — Свято св. Петра і Павла (Апостолів). Закінчується піст.

24. липня — Св. Ольги — княгині, що довгі роки правила державою за малолітнього сина.

28. липня — Св. Володимира Великого, що приніс світло християнської віри на Україну.

1508 — 450 літ від повстання, яке підняв князь Михайло Глинський проти великого князівства литовського. Освічений український князь, хоч займав становище двірського маршала на дворі великого князівства, проте твердо стояв при своїй нації.

1658 — 300 літ, як гетьман Іван Вигovsky розпочав війну проти Москви. Видав маніфест, де в урочистій формі пояснив, чому Україна зриває звязки, заключені в Переславі. „Зрада підступної Москви готує нам ярмо — без ніякої нашої вини“.

28. серпня 1918 — 40 літ проминуло, як ухвалою Ради Міністрів створено у Києві Державний Драматичний Театр. У підготові до цього приймала дуже активну участь артистка Наталя Михайлівна Дорошенко, яка увійшла у склад акторів цього театру.

Серпень 1918 — 40 літ від хвилини, коли у хвильці Бистриці згнула Софія Галечко, хорунжий УСС. Одна з небагатьох, разом із частиною УСС перейшла всі труднощі й незгоди кампанії й дістала відзначення за бої в Карпатах.

27. серпня 1923 р. — 35 літ від хвилини, як більшовики розстріляли, разом із групою інших повстанців Марусю Тарасенку. Вона була звязковою між повстанчими групами а Гол. Штабом у Києві, що кермував рухом спротиву.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У ч. 6 Н. Ж., у списку „Централа одержала“, через недогляд подано, що 65 Відділ у Нью Бронсвіку, Н. Дж. вплатив 20 дол., на річну вкладку, тоді коли вплачено лиш 10 дол.

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N Franklin St.
Philadelphia 23, Pa
RETURN POSTAGE GUARANTEED

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA
Translated by Percival Comdy
Foreword by Clarence A. Manning

ДИТЯЧІ ВИДАННЯ:

Весна	50¢
Літо	70
Зима	50
Листочки	40
Золоте Павутиння	50
Веселий Струмок	50
Срібна Зірка	50
Для Малят	60
Ой, хто там?	80

ВИДАННЯ СУА:

Рівноапостольна свята Ольга	\$1.00
На громадський шлях ..	1.00
Визначні жінки України	0.40
Городина й овочі	0.60
Давні річники журналу „Наше Життя“ повні	2.00
неповні	1.50

ЗАМОВЛЯТИ У ЦЕНТРАЛІ СУА

OurLife

909 N. FRANKLIN ST.

PHILADELPHIA 23, PA.

В українському мешнанні — українська вишивна!

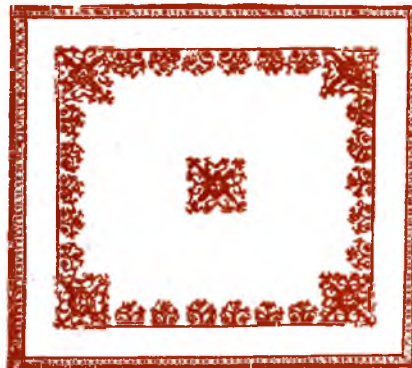
ВИШИВАНІ СЕРВЕТКИ

кожної величини
можна набути
в кооперативі „БАЗАР“
у ціні від 1.90 до 11.60 дол.

B A Z A A R
822-823 N. Franklin St.
Philadelphia, Pa.

Жадайте цінників!

Взори — гуцульські, бойківські, буковинські.

Вже вийшла з друку

нова книжка

ДОКІЇ ГУМЕННОЇ

ХРЕЩАТИЙ ЯР

накладом В-ва „Слово“

— Ціна 4.50 дол. —

Замовляти у В-ві „Слово“:

“Slovo”, P. O. Box 32

Stuyvesant Sta.

New York 9, N. Y.

The path traversed by
the Ukrainian woman
is described in the book

THE WOMAN OF UKRAINE

Published by the Ukrainian
National Women's League
of America

\$1.00

Нова збірка для дітей
на осінні й зимові місяці
ЗОЛОТЕ ПАВУТИННЯ

Упорядкувала
Марія Юркевич

Ціна 50 ц.

з пересилкою 55 ц.

Замовляти у Централі СУА

ГОРОДИНА Й ОВОЧІ

Упорядкувала

Наталія Костецька

з пересилкою 65 ц.

Замовляти у Централі СУА